

Károli Gáspár Református Egyetem
Hittudományi Kar

SZEMESZTERFÜZET

Szemináriumok

2022/2023. tanév

II. félév

Tartalom

HT RSVS130 - Összehasonlító vallástörténet-kutatászeminárium	4
HT BSVS244, HT ÉRTÉ408 - Bevezetés a holt-tengeri tekercsekhez.....	5
HT BSVS189, HT ÉRTÉ409 – Modern héber (ivrit) kezdőknek II.	6
HT BSVS245, HT ÉRTÉ410 – Áleftől Táv-ig, avagy munka a piéltől a prédikációig	6
HT BSVS251 – Szigorlatra felkészítő bibliai héber nyelvgyakorlat	7
HT BSVS235 – Bibliai héber nyelvgyakorlat III.....	7
HT BSVS149 – Bibliai héber szövegolvasás	8
HT ÓSZB017, 019, 021 – Ószövetségi írásmagyarázat 2., 4., 6. Dániel könyvének magyarázata.....	8
HT BSVS171 - Nehéz igék az Újszövetségben	9
HT BSVS245 – Hermeneutics of the New Testament	10
HT BSVS249 – Tipológiai szimbolizmus (Biblia-hermeneutika-művészet-irodalom).....	10
HT BSVS246, HT ÉRTÉ411 - Az Ószövetség és Újszövetség kapcsolatának kérdései	11
HT BSVS247, HT ÉRTÉ412 - A korai keresztyén közösség Korinthusban	12
HT BSVS250 – Újszövetségi szövegek fordításainak értékelése angol nyelvű Bibliák és számítógépes eszközök felhasználásával	13
HT RSVS205 – Antropology from Theological Perspective	14
HT RSVS206 – Contemporary Protestant Theology from WW2.....	15
HT RSVS202, HT ÉRTÉ413 - Hitvallás és élet	15
HT RSVS203 - Rendszeres teológiai szakdolgozatra és kutatómunkára felkészítő szeminárium	17
HT BSVS248, HT ÉRTÉ414 – Egyházi nyelvhasználat kutatászeminárium II.	17
HT RSVS204 - Szabad akarat, kegyelem és predesztináció az ókeresztény teológiában.....	18
HT RSVS334 - Középkori magyar szentek etikája.....	20
HT RSVS335 - Az egyházi év	21
HT GSVS110, HT ÉRTÉ154 – Lelkészes regények-regényes lelkészek	22
HT GSVS201, HT ÉRTÉ417 - A tanítványozás útja: Kereszt-kérdések.....	23
HT GSVS202, HT ÉRTÉ418 - Az üldözött keresztyének jelene és jövője	24
HT GSVS199 - Spiritualitás a hittanórán - Mikrotanítási gyakorlat IKT ismeretekkel.....	25
HT GSVS204, HT ÉRTÉ419 - A reziliencia (rugalmas lelki ellenállóképesség) útjain	26
HT GSVS203, HT ÉRTÉ420 - Dr. Boross Géza prédikációinak digitalizálása	27
HT GSVS200 - Hátrányos helyzetű csoportokkal végzett szociális és közösségi munka	27
HT RSVS327, HT ÉRTÉ544 – Egyháztörténeti források digitalizálása	29
HT ÉRTÉ384 – Ének készségfejlesztés 1.	29
HT ÉRTÉ504 – Ének készségfejlesztés 2.	30
HT ÉRTÉ415 – Kamarakórus – A reformáció első évtizedei.....	30
HT ÉRTÉ400 – Társas ének 1.....	31

HT ÉRTÉ416 – Társas ének 2.....	31
HT ÉRTÉ013, 015, 017, 019, 021 – Egyházi zene 2, 4, 6, 8, 10	31
HT ÉRTÉ406 – Liturgikus hangszerjáték (elmélet) 2.....	32
HT ÉRTÉ407 – Liturgikus hangszerjáték (gyakorlat) 2	33
HT LSVL025 – Német egyházi szaknyelv 1.....	33
HT LSVL027 – Német egyházi szaknyelv 3.....	34
HT LSVL014 – Angol egyházi szaknyelv 1.	35
HT LSVL032 – Angol egyházi szaknyelv 3.	36

HT RSVS130 - Összehasonlító vallástörténet-kutatászeminárium

Tantárgy felelőse: Dr. Pethő Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: Ld.: Mintatanterv	
Tantárgy előadója: Dr. Pethő Sándor	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: a félév elején kiadott témában otthoni írásbeli munka elkészítése
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az összehasonlító vallástörténet című tárgy elsődleges célja, hogy a hallgatók képet kapjanak a vallások kialakulásáról szóló főbb elméletekről, megismerkedjenek a vallási gondolkodás archaikus formáival, világvallások kialakulásának, differenciálódásának főbb útjaival.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A kurzus elvégzése után a hallgatóknak a fenti ismereteken túl jártasságot kell szerezniük a vallástudományi források kezelésben, ismerniük kell az egyes világvallások történetének főbb szakaszait, fejlődésük fontosabb elágazási pontjait, alapvető tanításait.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • az órákon való aktív részvétel • kiadott szakirodalom feldolgozása • a félév elején kiadott témában otthoni írásbeli munka elkészítése 				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • A vallástörténet klasszikusai (szerk. Simon Róbert), Budapest, 2003. Az alábbi részek: 19-37.o.,89-126.o.149-198.o.,221-261.o.261-290.o.291-317.o.,317-336.o.,337-346.o.,359-433.o.,433-537.o.537-567.o.567-617o.,617-641 o., 641-648-ig. • M. Eliade, A vallási hiedelmek és eszmék története, Budapest, 2006, 84-105.o., 156-176.o.,176-199.o., 199-238.o., 238-260.o.,276-291.o.,291-319.o.,319-338.o.,338-360.o.,362-382.o., 428-442.o.,442-452.o. 471-490.o., 490-506.o., 506-560.o.,608-621.o.,624-643.o.,643.670.o.,690-713.o., 718-741.o., 747-759.o. • H. von Glasenapp, Az öt világvallás. Budapest, 1981. (későbbi kiadások is felhasználhatók) • M. Eliade, Képek és jelképek, Budapest, 1997. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
Evans-Prichard, E.E., Theories of Primitive Religion, Oxford, 1965.				
Masuzawa, T., In Search of Dreamtime: The Quest for the Origin of Religion. Chichago, 1993.				
Lévi-Strauss, C., Strukturális antropológia, II, (ford. Szántó Diana) Budapest, 2001, 99-221.o.				

HT BSVS244, HT ÉRTÉ408 - Bevezetés a holt-tengeri tekercekhez

Tantárgy felelőse: Dr. Péntek Dániel Gábor	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Péntek Dániel Gábor	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: 4., 6., 8., 10., 12	Értékelés módszere: órai munka, írásbeli vagy szóbeli számonkérés
Órarendi beosztás: megbeszélés szerint				
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A kurzus célja, egyrészt az, hogy bevezetést nyújtson a holt-tengeri tekercek irodalomtörténetébe, illetve kultúrtörténeti háttérükbe, másrészt pedig az, hogy a hallgatók megismerkedjenek néhány irat tartalmával. A kurzus során követelmény az is, hogy a hallgatók hétről-hétre egyénileg elolvassák az oktató által kijelölt forrásszemelvényeket, illetve a kapcsolódó tankönyvfejezeteket, a kontaktórák során pedig az egyéni munkára építve fogjuk elemezni az egyes iratokat.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés: A qumráni közösség és a holt-tengeri tekercek 2. „Bibliai” szövegek Qumránban 3. Parabiblikus művek Qumránban 4. Exegetikai irodalom Qumránban 5. Szabályzatok és halákhikus irodalom Qumránban 6. Naptári szövegek Qumránban 7. Liturgikus szövegek Qumránban 8. Nem-liturgikus költői szövegek Qumránban 9. Bölcsességirodalmi szövegek Qumránban 10. „Történeti” szövegek Qumránban 11. Apokaliptikus és eszkatológikus szövegek Qumránban 12. Összegzés 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. a forrásszövegek és a szakirodalom otthoni olvasása 2. órai aktivitás 3. írásbeli vagy szóbeli teszt az órák elején 				
Kötelező irodalom:				
Fröhlich Ida (ford.): A qumráni szövegek magyarul ² , Piliscsaba – Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar – Szent István Társulat, 2000. Xeravits Géza: Könyvtár a pusztában – Bevezetés a holt-tengeri tekercek nem-bibliai irodalmába (Deuterocanonica 3), Pápa – Budapest: Pápai Református Teológiai Akadémia – L’Harmattan, 2008.				
Ajánlott irodalom:				
Abegg, Martin Jr. – Flint, Peter – Ulrich, Eugene: The Dead Sea Scrolls Bible, New York: HarperCollins, 1999. Collins, John J.: The Dead Sea Scrolls: A Biography, Princeton: Princeton University Press, 2013. Davies, Philip R. – Brooke, George J. – Callaway, Phillip: The Complete World of the Dead Sea Scrolls, London: Thames & Hudson, 2002. Flint, Peter W.: The Dead Sea Scrolls, Nashville: Abingdon Press, 2013. García Martínez, Florentino – Tigchelaar, Eibert J.C.: The Dead Sea Scrolls – Study Edition, Brill: Leiden – New York – Köln, 1999. Knibb, Michael A.: The Qumran Community, Cambridge: Cambridge University Press, 1987. Lim, Timothy H.: The Dead Sea Scrolls – A Very Short Introduction, Oxford: Oxford University Press, 2005 (2. kiadás: 2017).				

Lim, Timothy H. – Collins, John J. (szerk.): The Oxford Handbook of the Dead Sea Scrolls, Oxford: Oxford University Press, 2010.
 Schiffman, Lawrence H.: Reclaiming the Dead Sea Scrolls, Philadelphia: Jewish Publication Society, 1994.
 VanderKam, James: The Dead Sea Scrolls Today, Grand Rapids: Eerdmans, 1994.
 Vermes Géza: A qumráni közösség és a holt-tengeri tekercesek története, Budapest: Osiris, 2005.
 Vermes Géza: The Complete Dead Sea Scrolls in English (revised ed.), London: Penguin, 2004.

HT BSVS189, HT ÉRTÉ409 – Modern héber (ivrit) kezdőknek II.

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László S.	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: Héber 1., Héber 2.	
Tantárgy előadója: Dr. Egeresi László S.	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: otthoni és órai munka
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Cél: előző félévben megszerzett ismeretek (Raj Tamás: Modern héber kezdőknek I.) átisméltése és alkalmazásának gyakorlása Létszám: max. 8 fő (kizárólag 2-5. éves, lelkész szakos hallgatóknak)				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A kurzus két félév során igyekszik lerakni a modern héber nyelvi alapjait. A kurzív írás elsajátítása, a pontozatlan szövegolvasás gyakorlása, beszélgetések gyakorlása hétköznapi témák köré építve (bemutakozás, tájékozódás, vásárlás, utazás, környezetünk leírása stb.)				
Évközi tanulmányi követelmények:				
a szemináriumok látogatása szemeszter végén egy 30 mondatból álló levél megírása önállóan megadott téma alapján az oktató által ivritül feltett 10 kérdésre felelni az utolsó szemináriumon				
Kötelező irodalom:				
Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek II. (hanganyaggal, elérhető nyomtatott és digitális pdf formában)				

HT BSVS245, HT ÉRTÉ410 – Áleftől Táv-ig, avagy munka a piéltől a prédikációig

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László S.	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: Héber 1., Héber 2.	
Tantárgy előadója: Dr. Egeresi László S.	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: otthoni és órai munka
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Bibliai szövegolvasás, fordítás és elemzés: Jób 1, Jób 30:16-31, 2Sám. 20:18-42, 2Kir. 9, Préd. 12:1-8, Zak. 7.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
a szemináriumok látogatása oktató által kiadott feladatok elvégzése				
Kötelező irodalom:				
oktató által első órán kiadott irodalom				

HT BSVS251 – Szigorlatra felkészítő bibliai héber nyelvgyakorlat

Tantárgy felelőse: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A szeminárium célja a segítségnyújtás a bibliai héber nyelv tanulásához, valamint a szigorlatra való felkészüléshez.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A szeminárium alatt lehetőség nyílik a héber nyelv gyakorlására, átismétlésére, a szigorlaton számon kért témák, memoriterek átnézésére. A résztvevő hallgatók egyéni igényeihez alakítva kerül kidolgozásra a szeminárium programja. A kurzust a II. évfolyam hallgatói részére hirdetjük meg.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Az órákon való aktív részvétel. Órarendi beosztás: megbeszélés szerint.				
Kötelező irodalom:				
Egeresi László Sándor: A bibliai héber nyelv tankönyve, Budapest, 2015 Biblia Hebraica Stuttgartensia, Kittel, R., 5. Auflage, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1997				
Ajánlott irodalom:				
Megbeszélés szerint.				

HT BSVS235 – Bibliai héber nyelvgyakorlat III.

Tantárgy felelőse: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: sikeres héber szigorlat vizsga	
Tantárgy előadója: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A szeminárium célja a segítségnyújtás az ószövetségi írásmagyarázathoz, felkészüléshez, vizsgákhoz.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A szeminárium alatt lehetőség nyílik a héber nyelv gyakorlására, átismétlésére, az exegézishez számonkért témák átnézésére. A résztvevő hallgatók egyéni igényeihez alakítva kerül kidolgozásra a szeminárium programja. A kurzusra III., IV, V, VI. évfolyam hallgatója jelentkezhet.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Az órákon való aktív részvétel. Órarendi beosztás: megbeszélés szerint.				
Kötelező irodalom:				
Egeresi László Sándor: A bibliai héber nyelv tankönyve, Budapest, 2015 Biblia Hebraica Stuttgartensia, Kittel, R., 5. Auflage, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1997				
Ajánlott irodalom:				
Megbeszélés szerint.				

HT BSVS149 – Bibliai héber szövegolvasás

Tantárgy felelőse: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A szeminárium célja a segítségnyújtás a héber biblia szöveg olvasásához, a héber nyelv tanulásához, valamint a memoriterek gyakorlásához.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A szeminárium alatt lehetőség nyílik a héber nyelv gyakorlására, átismétlésére, a számon kért memoriterek olvasására, tanulására. A résztvevő hallgatók egyéni igényeihez alakítva kerül kidolgozásra a szeminárium programja. A kurzust az I. évfolyam hallgatói részére hirdetjük meg.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Az órákon való aktív részvétel. <u>Órarendi beosztás:</u> megbeszélés szerint.				
Kötelező irodalom:				
Egeresi László Sándor: A bibliai héber nyelv tankönyve, Budapest, 2015 Biblia Hebraica Stuttgartensia, Kittel, R., 5. Auflage, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1997				
Ajánlott irodalom:				
Megbeszélés szerint.				

HT ÓSZB017, 019, 021 – Ószövetségi írásmagyarázat 2., 4., 6. Dániel könyvének magyarázata

Tantárgy felelőse: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: héber nyelvi szigorlat	
Tantárgy előadója: Dr. Kovács Enikő Hajnalka	Tárgy besorolása: K	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium/gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Dániel könyvének exegetikai problémáival foglalkozik a gyakorlati jellegű írásmagyarázat.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A bibliai arám nyelvet megismerve, a hallgató konkrétan be is gyakorolja azt, egy kiválasztott rész olvasásával és fordításával. Egyrészt az apokaliptikus irodalom, másrészt pedig a késő fogság utáni kor teológiájának megértését remélhetjük a magyarázatoktól. Javasolt olyan hallgató jelentkezése az előadásokra, aki már héber nyelvi exegézisben jártas.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Az órákon való aktív részvétel. <u>Órarendi beosztás:</u> megbeszélés szerint.				

Kötelező irodalom:
Jubileumi kommentár (1995)
Ajánlott irodalom:
a klasszikus kommentáriróadalom, melyből kiemelkedik N. W. Porteous (1962), L. F. Hartmann/A. A. DiLella (1978), J.-C. Lebram (1984), J. J. Collins (1993), K. Koch (2005) magyarázata. Az egyes tanulmányok bőségéből kiemelve R. G. Kratz, <i>Translatio Imperii</i> , WMANT 63, Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1991 könyvét, ill. a J. J. Collins és P. W. Flint által szerkesztett kötetet: <i>The Book of Daniel</i> , I-II, VTS 83, Leiden/Boston/Köln: Brill, 2001.

HT BSVS171 - Nehéz igék az Újszövetségben				
Tantárgy felelőse: Dr. Pecsuk Ottó	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Dr. Pecsuk Ottó kedd:14:00-15:30	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavasz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A szeminárium során olyan újszövetségi igeszakaszokat tanulmányozzunk, amelyek közismerten a „nehéz igék” közé tartoznak, egzisztenciális, fordítási, teológiai vagy homiletikai szempontból. A hallgatók kiválaszthatnak – létszámtól függően – 2-3 igeszakaszt, amelyeket fel kell dolgozniuk egzisztenciálisan, nyelvi, teológiai, magyarázat- és hatástörténeti szempontból egyaránt, és ezt a csoport elé kell tárniuk egy 15-20 perces előadás keretében. Az előadás tanulságait közösen megbeszéljük, megvitatjuk és kiértékeljük. Az óra fennmaradó részében egy gyakran elkövetett egzisztenciális hibát veszünk szemügyre, példával szemlélítve.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> Mt 6,13 - Veszélyes szótövek Mt 11,12 - Anakronizmusok Mt 21,19 - Paralellománia Mk 13,30 - Nyelv és gondolkodásmód összekapcsolása Lk 16,9 - A szemantikai mező téves azonosítása Jn 20,22 - Görög szavak sémi háttere ApCsel 5,9 - Csalóka igeidők és -módok Róm 1,27 - A görög névelők Róm 2,7 - Logikai tévedések 1Kor 5,5 - Fals tekintélytiszteltet 1Kor 14,33-34 - bizonytalan történeti háttér 1Kor 15,29 - Az új hermeneutika csapdái 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
A hallgatók munkájának értékelése a szóbeli előadások minősítésétől (33%), az előadást összefoglaló és dokumentáló szemináriumi dolgozat értékelésétől (33%), és az órai aktivitástól (34 %) függ. A szeminárium 3 fő fölözt indul. Maximális hiányzás 3 óra.				
Kötelező irodalom:				
W. C. Kaiser, P. H. Davids, F. F. Bruce, M. T. Brauch, <i>Hard sayings in the Bible</i> . Downers Grove, IL.: IVP, 1996. D. A. Carson, <i>Exegetikai tévedések</i> . Ford. Czövek Tamás. Budapest: KIA, 2003.				

HT BSVS245 – Hermeneutics of the New Testament

Tantárgy felelőse: Dr. Pecsuk Ottó	Féléves óraszám: N:45	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: angol nyelv középszintű ismerete!! MA Theology program meghirdetett órája.	
Tantárgy előadója: Dr. Pecsuk Ottó	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: angol	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: órai aktivitás

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

The course will introduce students to the main issues, methods and tools for interpreting the New Testament. We will focus on the various tasks of Scriptural Interpretation: background of exegesis, Biblical theology and other hermeneutical issues. Different approaches to the text of NT (historical, literary, structuralist) will be explored, always relating to a specific NT passage. During the course we will demonstrate how to use these approaches in interpreting the New Testament. The course assignments are also designed to introduce students into the basic and essential methods of New Testament exegesis.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Introduction (What is NT Hermeneutics? Apocalyptic Literature: Rev 5:1-7)
2. Semantics (Logia of Jesus: Matthew 6:34)
3. Syntax (Law-texts: Matthew 16:13-20)
4. Context: History, Culture, Sociology (I am sayings: Matthew 11:25-30)
5. Old Testament in the New (Parables of Jesus: Luke 16:1-8)
6. The Problem of Meaning (Apophtegmata of Jesus: Mark 12:13-17)
7. Major NT Genres (Miracles: Mark 5:1-20)
8. History of NT Hermeneutics I. (Birth narratives: Luke 1:39-45)
9. History of NT Hermeneutics II. (Passion narratives: Mark 15:33-41; 16:1-8)
10. History of NT Hermeneutics III. (Apostolic Letters: Hebrews 3:7-4:11; 1Cor 14; Col 1:15-20)

Kötelező irodalom:

Bolyki J., *Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái*. Budapest: Kálvin, 1998.
 Marshall, I. H. ed., *New Testament Interpretation: Essays on Principles and Methods*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1977.
 Osborne, G. R., *The Hermeneutical Spiral: A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1991.
 Thiselton, A., *New Horizons in Hermeneutics: The Theory and Practice of Transforming Biblical Reading*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1992.

HT BSVS249 – Tipológiai szimbolizmus (Biblia-hermeneutika-művészet-irodalom)

Tantárgy felelőse: Dr. Hanula Gergely	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Dr. Fabiny Tibor	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: órai aktivitás

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tipológiai szimbolizmus az Ó- és a Újszövetség kapcsolatára épülő hermeneutikai módszer, amely az egyes ószövetségi személyekben, dolgokban vagy tárgyokban olyan előképet (árnyékot) lát, amely majd az Újszövetségben fog beteljesedni. A tipologikus (biblikus) gondolkodás az újat mindig a régi segítségével érti meg (Jézus mint „új Illés”, „új Keresztelő János stb.) A kurzus célja a tipológiai (latinosan: figuratív) hermeneutikai módszer tanulmányozása a Bibliában, az egyházatyák műveiben, a reformátoroknál, a középkori művészetben és irodalomban ill. a viktoriánus képzőművészetben és irodalomban.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A tipológiai fogalma
2. Tipológia az Ó-és az Újszövetségben
3. Tipológia az egyházatyáknál (Origenész)
4. Tipológia a középkori művészetben (Biblia Pauperum, Klosterneuburgi oltárkép)
5. Tipológiai a misztériumjátékokban
6. Tipológia a reformátorok írásaiban (Luther, Kálvin)
7. Tipológia a 17. századi angol és amerikai hermeneutikában
8. Tipológia a Danténál és Miltonnál
9. Tipológia a korai amerikai irodalomban (Jonathan Edwards)
10. Tipológia a 19. századi preraffaeliták műveiben (William Holmann Hunt)
11. Tipológia 20. századi hermeneutikában (Goppelt-Bultmann)

Kötelező irodalom:

Auerbach, Eric, „Figura”, In „A hermeneutika elmélete Ikonológia és mértelmezés 3. Szeged, 1987, 1998.
 Fabiny Tibor (szerk.), A tipológiai szimbolizmus, Ikonológia és műértelmezés 4. Szeged Jatepress, 1988 és 1998
 Fabiny Tibor Az eljövendő árnyékai a figurális-tipológiai olvasás, Budapest, L'harmattan- Károli Könyvműhely, 2016.
 Tipológia és apokaliptika, Hermeneutikai Füzetek 11.
 Frye, Northrop, Kettős tükör. A Biblia és az irodalom, Budapest, Európa kiadó, 1996.

HT BSVS246, HT ÉRTÉ411 - Az Ószövetség és Újszövetség kapcsolatának kérdései

Tantárgy felelőse: Dr. Pecsuk Ottó	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Ratkovics Petra Krisztina	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: másodévtől kezdődően	Értékelés módszere: szemináriumi dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma, elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy hallgatók a félév során áttekintést kapjanak az Ószövetség és Újszövetség kapcsolatát érintő legfontosabb témákról, témakörökről, választ kapjanak néhány, a két szövetség összetartozását érintő kérdésekre, és megerősödjének az Szentírás egységének a gondolatában.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A félév során öt témát érintünk, mindegyikkel két hetet foglalkozunk.
1. Milyen szöveget használtak az Újszövetség írói I. – áttekintés a lehetséges forrásszövegekről, kánontörténet kérdései, forrásnyelv kérdései
  2. Milyen szöveget használtak az Újszövetség írói II. – Septuaginta
  3. Korabeli írásmagyarázati módszerek I. – rabbinikus írásmagyarázat (midrás, peser, Targum)
  4. Korabeli írásmagyarázati módszerek II. – allegória, tipológia
  5. Milyen formában van jelen az Ószövetség az Újban I. – idézetek különböző formái
  6. Milyen formában van jelen az Ószövetség az Újban II. – utalás, visszhang
  7. Hogyan értelmezik az ÓSZ-et az ÚSZ írói I. – azonos jelentés vs. sensus plenior
  8. Hogyan értelmezik az Ószöv-et az Újszöv írói II. – konkrét példák, kérdések átbeszélése
  9. A két szövetség egységének kérdései I. – kutatástörténeti áttekintés (kontinuitás, diszkontinuitás)
  10. A két szövetség egységének kérdései II. – az egység különböző megközelítései (teológiai témák rövid áttekintése)
  11. Konzultációs lehetőség, fennmaradt kérdések tisztázása, leadott dolgozatok átbeszélése

Évközi tanulmányi követelmények:

Órán aktív részvétel; legkésőbb a szorgalmi időszak utolsó órájáig a megbeszéltek feltételek szerint szemináriumi dolgozat leadása.

Kötelező irodalom:

HT BSVS247, HT ÉRTÉ412 - A korai keresztyén közösség Korinthusban

Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: az angol nyelv <i>olvasási</i> szintű ismerete szükséges a szeminárium teljesítéséhez	
Tantárgy előadója: Drs. Pataki András Dávid	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az 1. korinthusi levél kutatástörténetének meghatározó tanulmányai alapján az újszövetségi levelek jellegzetes exegetikai megközelítéseinek megismerése. Az apostoli szövegnek és a kontextusának összefüggését tárgyaló főbb írásmagyarázói nézetek elemzése és értékelése.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az apostoli kor hellenisztikus környezetben élő keresztyén közösségeinek gondolkozását és mindennapjait meghatározó alapvető kérdéseket és dilemmákat valószínűleg legszínesebben Pál 1. korinthusi leveléből ismerhetjük meg. Mindez azonban közvetett tudást jelent csupán, hiszen a felmerült problémák az apostol reakcióiból, azokra adott válaszaiból körvonalazhatóak. Emiatt az 1Kor magyarázata az elmúlt 200 esztendő során mindig nagy hatással volt arra, hogy az újszövetségi kutatók hogyan tekintettek egyfelől a korai keresztyén világra, másfelől Pál ehhez való viszonyulására.

A szemináriumon rövid szemelvények segítségével térképezzük fel ennek a kutatástörténetnek fontosabb állomásait. Hogyan és miért válhatott mindmáig meghatározóvá az apostoli korszak egyházának bemutatásában F.C. Baur esszéje a 19. század közepéről? Miben látta Baur alapvető tévedését a 20. század közepén a vele vitatkozó dán Újszövetség-kutató, Johannes Munck, és miben a norvég Nils Dahl? Milyen szerepe lehetett a korinthusi gyülekezet formálódásában a keresztyén teológia (félreértett?) eszkatológiai hangsúlyának (A.C. Thiselton), vagy éppen a gnoszticizmusnak (W. Schmithals)? Felfedezhetjük-e Pál reakcióin keresztül valamelyik bölcséleti iskola, például a sztoikus filozófia hatását Korinthusban (T. Paige)? Hogyan befolyásolja a levél megírásához vezető gyülekezeti feszültségek azonosítását a szociológia eszközeinek alkalmazása (G. Theissen)? Milyen kérdéseket vetettek fel a szöveg feminista olvasatai (E. Schüssler Fiorenza, M. Y. MacDonald)? Helyes-e a feltételezés, amely a Corpus Paulinum leveleit azonos történeti környezetben értelmezi, vagy pontosabb lenne az egyes iratok különböző háttérét világosabban elkülöníteni (J.M.G. Barclay)? Ezekre és hasonló kérdésekre keressük a feleletet az adott szerzők nagyobb hatású írásaiból vett részletek megvitatásával.

Évközi tanulmányi követelmények:

Minden órára angol nyelvű szemelvények olvasása (az angol nyelvű szövegek olvasásának készsége elvárt).
Egy szövegnek és kontextusának rövid bemutatása (kb. 20 percben).
Órai aktív részvétel.

Kötelező irodalom:

Edward ADAMS – David G. HORRELL (szerk.): *Christianity in Corinth. The Quest for the Pauline Church*. Louisville, KY – London: Westminster John Knox Press, 2004.

Ajánlott irodalom:

Ferdinand Christian BAUR: *The Christ Party in the Corinthian Community*. Atlanta, GA: SBL Press, 2021.
Gerald BRAY: *Biblical Interpretation. Past and Present*. Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1996.
John K. CHOW: *Patronage and Power. A Study of Social Networks in Corinth*. Sheffield, Sheffield Academic Press, 1992.
Nils Alstrup DAHL: *Studies in Paul. Theology for the Early Christian Mission*. Minneapolis, MN: Augsburg, 1977.
John H. HAYES (főszerk.): *Dictionary of Biblical Interpretation*. Nashville: Abingdon, 1999.
Gerald F. HAWTHORNE – Ralph P. MARTIN (szerk.): *Dictionary of Paul and his Letters*. Downers Grove, IL – Leicester: InterVarsity Press, 1993.
E. A. JUDGE: *Social Distinctives of the Christians in the First Century. Pivotal Essays*. Peabody, MS: Hendrickson, 2008.

Donald K. MCKIM (szerk.): *Historical Handbook of Major Biblical Interpreters*. Downers Grove, IL – Leicester: InterVarsity Press, 1998.

Justin J. MEGGITT: *Paul, Poverty and Survival*. Edinburgh: T&T Clark, 1998.

Johannes MUNCK: *Paulus und die Heilsgeschichte*. Aarhus: Universitetsforlaget – København: Ejnar Munksgaard, 1954.

Jerome MURPHY-O'CONNOR: *Keys to First Corinthians. Revisiting the Major Issues*. Oxford: University Press, 2009.

Stanley E. PORTER (szerk.): *Dictionary of Biblical Criticism and Interpretation*. London – New York, NY, 2007.

Walter SCHMITHALS: *Die Gnosis in Korinth. Eine Untersuchung zu den Korintherbriefen. Dritte, bearbeitete und ergänzte Auflage*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1969.

Gerd THEIBEN: *Studien zur Soziologie des Urchristentums. 3., erweiterte Aufgabe*. Tübingen: Mohr (Paul Siebeck), 1989.

Kevin J. VANHOOZER (főszerk.): *Dictionary for Theological Interpretation of the Bible*. London: SPCK – Grand Rapids, MI: Baker, 2005.

Ulrich WILCKENS: *Weisheit und Torheit. Eine exegetisch-religionsgeschichtliche Untersuchung zu 1. Kor 1 und 2*. Tübingen: J.B.C. Mohr (Paul Siebeck), 1959.

Bruce W. WINTER: *After Paul left Corinth. The Influence of Secular Ethics and Social Change*. Grand Rapids, MI – Cambridge: Wm. B. Eerdmans, 2001.

Antoinette Clark WIRE: *The Corinthian Women Prophets. A Reconstruction through Paul's Rhetoric*. Minneapolis, MN: Fortress Press, 1990.

Magnus ZETTERHOLM: *Approaches to Paul. A Student's Guide to Recent Scholarship*. Minneapolis, MN: Fortress, 2009.

HT BSVS250 – Újszövetségi szövegek fordításainak értékelése angol nyelvű Bibliák és számítógépes eszközök felhasználásával

Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám:	Órarendi beosztás:	Előtanulmányi kötelezettségek: ---	
Tantárgy előadója: Dr. Németh Balázs	N: 30			
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve:	Ajánlott félév:	Értékelés módja: gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV	tavaszi		Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a legfontosabb angol nyelvű bibliafordításokkal, illetve azokat válogatott újszövetségi textusok alapján, gépi tanulásra épülő számítógépes eszközökkel, mértékadó kommentárok segítségével értékeljék.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A tantárgy során a legfontosabb angol nyelvű bibliafordítások (pl. King James Version, International Standard Version, New American Standard Bible, English Standard Version stb.) értékelése történik meg válogatott újszövetségi szövegek alapján. A válogatott textusok várható köre: Márk evangéliuma, Pál apostol 1-2 korinthusi levelei. Az értékelés újszerű, gépi tanulásra épülő nyelvi analízissel is történik, a hallgatók ezek eredményeit készen kapják, nem végeznek számítógépes programozási feladatot. A hallgatók feladata az angol fordítások értékelése az előbbi bibliai könyvekből vett rövidebb szakaszokra nézve: (1) a számítógépes analízis, (2) az angol bibliafordítások, illetve (3) az eredeti görög szöveg, és (4) kommentárok alapján.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Rövidebb újszövetségi igeszakaszok (10-15 igevers) vonatkozásában a gépi tanulás eredményének értékelése, az angol fordítások értékelése, görög szöveg alapján saját fordítás készítése kommentárok használatával, ezek írott formában történő benyújtása.				

Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> • Kiadott segédletek és órai jegyzetek • Metzger, B.M.: A Textual Commentary on the Greek New Testament (UBS4). Hendrickson Publishers, 2005. • Balla, P.: 2 Corinthians. The Gospel Coalition, 2022. • Pecsuk, O.: Pontos. Természetes. Érthető. A bibliafordítás elmélete, gyakorlata és távlatai. Kálvin Kiadó, 2020.
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> • Bolyki, J.: Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái. Kálvin Kiadó, 1998. • Brown, D. (ed.): The New International Dictionary of NT Theology. Zondervan, 1979. • Silva, M.: New International Dictionary of New Testament Theology and Exegesis Set. Zondervan, 2014. • Gnilka, J.: Márk. Agapé, 2000. • Lenkeyné Semsei, K.: Márk evangéliumának magyarázata. Kálvin Kiadó, 2021. • Cserháti, S.: Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első/második levele. Luther Kiadó, 2009. • Conselmann, H.: 1 Corinthians (Hermeneia). Fortress Press, 1975. • Barnett, P.: The Second Epistle to the Corinthians (The New International Commentary on the New Testament), 1997.

HT RSVS205 – Anthropology from Theological Perspective

Tantárgy felelőse: Dr. Szabó István	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettségek: angol nyelv B2-es szintű ismerete MA Theology program meghirdetett órája.	
Tantárgy előadója: Dr. Szabó István	Típusa: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: angol	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: szóbeli vizsga

Course Objectives and Learning Outcomes:

John Calvin starts his Institute with the assertion that one can't know God without knowing herself/himself, and one can't know herself/himself without knowing God. This mutual affect implies the challenge to speak about the human being from theological perspective. This course is an anthropological exploration of the following themes in the light of Christian revelation: creation, the human person, sin, grace, justification, and eschatology. The course gives a holistic, systematic theological base for the further studies of Christian ethical issues, when we focus on ethics as applied anthropology.

Knowledge, skills and competences students are expected to acquire:

- Knowledge** systematic, theological view of the human being
structured, anthropological focused knowledge about classical topics of theology
- Skills and competences**
reflecting on new questions of human life from a theological viewpoint

Required literature:

- Wolfhart Pannenberg, *Anthropology in Theological Perspective*, Bloomsbury T&T Clark, 1999.
- Wolfhart Pannenberg, *Jesus and Man*, SCM, 1968.
- Hans Schwarz, *The Human Being: A Theological Anthropology*, Eerdmans, 2013.
- J. Patout Burns, *Theological Anthropology*. Philadelphia: Fortress Press. 1981.
- Dwight N. Hopkins, *Being Human: Race, Culture and Religion*. Philadelphia: Fortress Press, 2005.

HT RSVS206 – Contemporary Protestant Theology from WW2

Tantárgy felelőse: Dr. Szabó István	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettségek: angol nyelv B2-es szintű ismerete MA Theology program meghirdetett órája.	
Tantárgy előadója: Dr. Szabó István	Típusa: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: angol	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: szóbeli vizsga
Course Objectives and Learning Outcomes:				
This course engages critically with major figures and movements in the twentieth and twenty-first century Protestant theology, including authors Karl Barth, Emil Brunner, Paul Tillich, Dietrich Bonhoeffer, Reinhold Niebuhr, Rudolf Butmann, Wolfhart Pannenberg, Jürgen Moltmann. Students will engage critically with a selection of these theologies in relation to their contexts, tasks and methods.				
Knowledge, skills and competences students are expected to acquire:				
<p>a) Knowledge</p> <ul style="list-style-type: none"> be able to demonstrate an in-depth understanding of a selection of contemporary theologies and the contexts in which they emerged be able to evaluate critically selected theologies in reference to their contexts, tasks and methods <p>b) Skills and competences</p> <ul style="list-style-type: none"> integrates new theological issues to contemporary Protestant theology knows the main focuses of theological questions today 				
Required literature:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Heinz Zahrnt, <i>Question of God</i>, HarperCollins, 1968. ▪ Alister E. McGrath, <i>The Christian Theology Reader</i>, Blackwell, 2011. ▪ Carl E. Braaten, <i>A Map of Twentieth Century Theology</i>, Augsburg Books, 1999 				

HT RSVS202, HT ÉRTÉ413 - Hitvallás és élet

Tantárgy felelőse: Dr. Szabó István	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ---	
Tantárgy előadója: Dr. Czentnár Simon	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: ---	Értékelés módszere: írásbeli dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
<p>„Az [evangélium] ugyanis nem a beszéd, hanem az élet tudománya; nemcsak értelemmel kell megragadni és az emlékezetbe elraktározni, mint a többi tudományt, hanem akkor fogadjuk be igazán, amikor az egész lelket birtokba veszi, és szívünk legmélyebb érzésében talál helyet és erősséget. [...] Igen, mi a tanítást tesszük első helyre, ez hordozza vallásunk lényegét, mert ezzel kezdődik üdvösségünk; ám át kell áradnia keblünkbe, erényeink részévé kell válnia, és magához kell alakítania minket, hogy ne legyen számunkra gyümölcstelen.” (Kálvin: <i>Institutio</i>, 3.6.4.)</p> <p>A <i>Hitvallás és élet</i> című kurzus célja, hogy a hallgatók kifejezetten Kálvin fent említett megközelítésének a szempontjából tanulmányozhassák a református dogmatika tanítását. A szeminárium célja továbbá az is, hogy az érdeklődők olyan rendszeres teológiai művekkel is megismerkedhessenek, melyekkel a kötelező kurzusok alkalmával csak az említés szintjén találkoznak. A félév során elkészített dolgozatok és előadások felépítésükben a református dogmatikák szerkezetét követik, emellett a kurzus során különös figyelemmel leszünk a sajátosan kálvini (és egyébként a Heidelbergi Kátéban is nyomon követhető) szempontra, mely szerint a hit tanításának megismerése szorosan összekapcsolódik a személyes bizonyossággal („lelkiséggel”) és azzal a meggyőződéssel, hogy a Biblia „mennyei tanítása” sosem marad elmélet, hanem a mindenkorai hívők életében is beteljesedik és</p>				

gyümölcsöt terem.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A félév felépítése a református dogmatika szerkezetét követi:

- Bevezető óra: Hitvallás és élet. Ígéret és beteljesedés a hitvallásban
- Az Istenről szóló tan
- A Szentháromság
- A teremtő és gondviselő Isten
- Az Isten képére teremtett és bűnbe esett ember
- Jézus Krisztus személye és váltságműve
- A Szentlélek és munkái
- Az egyház
- Sákramentumok: a keresztség és az úrvacsora
- Evangélium és törvény, hit és cselekedetek
- Az üdvösség rendje. A hívők megigazolása és megszentelődése, bűnbánat és megtérés, kegyelmi kiválasztás
- A végső dolgok (eszkatológia)

A dolgozatok és előadások felépítése:

- Bibliai megalapozás
- A hitvallások (HK vagy II. HH, illetve egy választott hitvallás)
- Dogmatikai kifejtés (*Institutio*, illetve egy választott irodalom)
- A téma aktualitása, apologetikai és missziológiai szempontok, lehetséges etikai vetületek

Évközi tanulmányi követelmények:

- Aktív részvétel az órákon
- Előadás és írásban beadott dolgozat egy előre kiválasztott téma alapján

Kötelező irodalom:

A Heidelbergi Káté, Budapest, Kálvin Kiadó, 2016.

A Második Helvét Hitvallás, Budapest, Kálvin Kiadó, 2017.

Kálvin János: *Institutio. A keresztyén vallás rendszere I-II.*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2014.

Sebestyén Jenő: *Református Dogmatika*, Gödöllő, Iránytű Kiadó, 1994.

Tavaszy Sándor: *Református Keresztyén Dogmatika*, Kolozsvár, Erdélyi Református Egyházkerület, 2006.

Török István: *Dogmatika*, Amsterdam, Free University Press, 1985.

Ajánlott irodalom:

Belga Hitvallás, Kolozsvár, Koinónia, 1998.

Berkhof, Louis: *Systematic Theology*, London, The Banner of Truth Trust, 1963.

Bullinger, Heinrich: *A keresztyén vallás summája*, Zürich, Limache Verlag, 1997.

Debrecen-egervölgyi Hitvallás (1561), in Kiss Áron (ford.): A XVI. században tartott magyar református zsinatok végzései, Budapest, Magyarországi Protestánszegylet, 1881, 73–285.

Horton, Michael: *The Christian Faith. A Systematic Theology for Pilgrims On the Way*, Grand Rapids, Michigan, Zondervan, 2011.

Ír Hitvallás, Kolozsvár, Kolozsvár, Koinónia, 1999.

La Rochelle-i Hitvallás, Kolozsvár, Koinónia, 2000.

Ravasz László: *Kis Dogmatika*, Budapest, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1990.

Victor János: *Dogmatika*, Budapest, Budapesti Ref. Theol. Akad. Kurzustára, 1953.

Westminsteri Hitvallás, Kolozsvár, Koinónia, 1999.

HT RSVS203 - Rendszeres teológiai szakdolgozatra és kutatómunkára felkészítő szeminárium

Tantárgy felelőse: Dr. Szabó István	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ---	
Tantárgy előadója: Dr. Czentnár Simon	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: ---	Értékelés módszere: írásbeli dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A rendszeres teológiai szakdolgozatra és kutatómunkára felkészítő szeminárium célja, hogy szakmai segítséget nyújtson azoknak a hallgatónak, akik rendszeres teológiai területen (dogmatikai, dogmatörténeti, etikai témában) szeretnének szakdolgozatot írni, vagy ilyen irányú kutatómunkára, illetve publikációk írására készülnek. A kurzus keretében a hallgatók tanácsokat kapnak a téma kialakításával és szűkítésével, az irodalmi gyűjtéssel, a dolgozat szerkezetének, felépítésének megtervezésével, valamint a munka ütemezésével kapcsolatban (ha már van témavezetőjük, akkor az általa kijelölt menetrenddel összhangban), de akár olyan formai szempontokban is, mint például a szakszerű szövegszerkesztés és formázás. A kurzus célja, hogy a félév során konkrét fejezetek is elkészüljenek a dolgozathoz. A kurzust témavezetőtől függetlenül mindenki felveheti a témavezető beleegyezésével.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Egyéni egyeztetés alapján, a hallgató igényeit és haladását figyelembe véve.

Évközi tanulmányi követelmények:

- aktív részvétel az órákon, kapcsolattartás a munkafolyamat során
- a kutatómunka fázisától függően elkészített írásbeli munka

Kötelező irodalom:

Alister McGrath: *Bevezetés a keresztény teológiába*, Budapest, Osiris, 2002.

Ajánlott irodalom:

Eco, Umberto: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?*, Budapest, Kairosz, 2002.

Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve*, Budapest, Osiris, 1997.

Mihályi Péter: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?*, Veszprém, Veszprémi Egyetem, 2002.

Müller, Gerhard – Balz, Horst – Krause, Gerhard (eds.): *Theologische Realenzyklopädie*, 36 vols, Berlin, De Gruyter, 1976–2004.

HT BSVS248, HT ÉRTÉ414 – Egyházi nyelvhasználat kutatószeminárium II.

Tantárgy felelőse: Dr. Hanula Gergely	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás:	Előtanulmányi kötelezettségek: ---	
Tantárgy előadója: Dr. Hanula Gergely Dr. Péntek Dániel Gábor				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: tavaszi	Ajánlott félév:	Értékelés módja: gyakorlat
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: KV/SZV			Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az empirikus kutatás végzéséhez szükséges módszertani kereteket, gyakorlatot szerezzenek abban, hogy kell a kutatást dokumentálni, a terepen anyaggyűjtést végezni és a gyűjtött adatokat feldolgozni és kiértékelni.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az egyházi nyelvhasználat felmérésére irányuló kari kutatásba enged betekintést és részvételt ez a szeminárium. A kutatószeminárium tárgya a gyülekezeti tagok vallásos életéről, élményeiről, hitéletéről szóló beszámolóiknak, beszélgetéseinek adatolása. Ehhez legtöbb információt a hangfelvételek készítésével gyűjthetünk, amely azonban az adatvédelmi szabályozás miatt csak korlátozottan alkalmazható. Ahol erre nincs lehetőség, ott „voice to text” alkalmazások segítségével átiratok készítésén keresztül szerezhetünk adatot a szókincs, a mondatszerkesztés és más alapvető nyelvi sajátosságok feltérképezéséhez.

A szeminárium során a munkamódszer megismerését követően a hallgatók a saját gyülekezetükben készítenek vagy hangfelvételeket vagy átiratokat, melyek archiválásra való előkészítése mellett a bennük foglalt adatok vezetett feldolgozását is elvégezhetik.

A legjobb hallgató elemzések 2024-re tervezett digitális tanulmánykötetben is megjelennek.

Évközi tanulmányi követelmények:

A terepmunka külön szerződés alapján hallgatói munkavégzésnek minősül és ennek megfelelő díjazás jár érte. A kredites követelmény teljesítése a gyűjtött anyag feldolgozásával történik, minimálisan az archiválásra előkészítéssel és elemzésre alkalmas formában történő rögzítéssel. Emellett lehetőség van olyan szintű vezetett feldolgozásra is, mely a kutatási eredmények publikálásában is megjelenhet.

Ajánlott irodalom:

- Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás módszertana, Balassi 2017.
- Hanula Gergely: Anyaszentnyelvünk. Argumentum 2016.

HT RSVS204 - Szabad akarat, kegyelem és predestináció az ókeresztény teológiában

Tantárgy felelőse: Dr. Kendeffy Gábor	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Kendeffy Gábor	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: Az értékelés alapja: olvasmányok otthoni feldolgozása; referátum

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A cél az, hogy a teológus hallgatók megismerkedjenek a református kegyelem-elgondolások patrisztikus előzményeivel, és megszabaduljanak attól az előítélettől, hogy a keresztény teológia első századaiban a predestinációs tanítás volt a fősodorban, míg nem a pelagiánusok újtóként behozták a szabad akarat felfogását. Igyekszem behozni a református köztudatba azt a szakmai körökben jól ismert tény, hogy valójában Ágoston volt a forradalmár, akinek 397-es fordulata előtt a fősodorban mindenki pelagianus volt, a predestinációs felfogást egyedül a gnosztikusok képviselték, ezzel bele is kergetve a main stream teológusokat a szabad akarat melletti határozott állásfoglalásba. Annál nagyobb bátorságra volt szüksége Ágostonnak ahhoz, hogy egy aktív gnosztikus irányzat, a manicheizmus jelenlétében, ráadásul volt manicheusként vállalja fel és védelmezze a predestinációs gondolatot.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A szemináriumon azt vizsgáljuk, milyen tanításokat fejtettek ki az ókeresztény teológusok a szabad akarat és a kegyelem kérdésében. Nyomon követjük egyfelől a szabad akarat gondolatának folyamatos dominanciáját mind a görög, mind a latin fősodratú teológiában (Iusztinosz, Irenaeus, Órigenész, Tertullianus, Lactantius, Ambrosiaster, Pelagius, Ágoston 396 előtt), másfelől viszont figyelemmel kísérjük a tágabb értelemben vett predestináció gondolatának jelenlétét a gnosztikus irányzatokban, majd Jeromosnál és a 396 utáni Ágostonnál. Foglalkozunk ezeknek a tanításoknak az antropológiai és krisztológiai megalapozásával is – az előbbihez bevonva a vizsgálatba a fent említettek túl Alexandriai Philónt, Antiokhiai Theophiloszt és Nüsszai Gergelyt, az utóbbihoz Athanaszioszt.

Az egyes órák témája

1. Bevezetés. Az ókori filozófiai irányzatok emberképe, az akarat fogalmának antik előzményei; biblikus alapok, Alexandriai Philón,

2. A gnózis
3. Görög apologeták, Irenaeus,
4. Órigenész,
5. Tertullianus, Lactantius
6. Methodiosz, Athanasziosz
7. Kappadókiaiak
8. Ambrosiaster, Pelagius, Aranyszájú Szent János,
- 9-11 Ágoston
12. Jeromos

Évközi tanulmányi követelmények:

- a) rendszeres órai munka a kötelező olvasmányok otthoni elolvasása alapján
- b) referátumok az erre lent kijelölt szövegek egyikéből; A referátum olyan a tudományos cikkeknel és szakdolgozatoknál szokásos stílusban és formában elkészített 5-6 oldalas írásmű az alább felsorolt források egyikéről, amit a hallgató a témához kapcsolódó órán elő is ad 15-20 percben. Az írott verziót legkésőbb 10 nappal a kiselőadás előtt várom e-mailben, hogy nekem legyen időm észrevételeket tenni, a hallgatónak pedig arra, hogy azok alapján átdolgozza a szöveget.
- c) a hiányzások száma nem haladhatja meg a hármat

Kötelező irodalom:

1. Pál apostol, Római levél, 9. fejezet
2. Órigenész, A principiumokról, 2. k. 9. f. 5-6; 3. k. 7-8. in: Órigenész, *A principiumokról*, Budapest, Kairosz 2003, I 189-192.; II. 10-12.
3. Irenaeus, Az eretnekségek ellen, 4. 21; 4. 29; 4.37-39. (Répás L. ford.) https://www.dropbox.com/s/t751bcmvcx527k4/IrenaeusAH_IV_RepasL_Ford.pdf?dl=0;
4. Órigenész, *A principiumokról* III. k. 1. f. in: Órigenész, *A principiumokról*, Budapest, Kairosz 2003, I 189-192.; II. 5-36.
5. Tertullianus, „Markión ellen”, II. könyv 3-9. in: Tertullianus művei, Budapest, Szent István Társulat, 1986, 526-536.
6. Methodiosz, Az önállóság, 16-17; 19, 9-10. in: Bugár M. I., Szabadság, szeretet, személy. Az ókeresztény teológia antropológiai vetülete, Budapest, Kairosz, 2013, 115-120.
7. Nüsszai Gergely: „Az ember teremtéséről”, 2-8. f.; In: *Az isteni és az emberi természetről. Görög egyházatyák.* Budapest: Atlantisz 1994,I. 174-186. <https://www.dropbox.com/sh/nexx863xa5h1dki/AADvevMUFr9jGCBQajHxKIA2a?dl=0>
8. Ambrosiaster, Római levél kommentár, 9. f. (később küldöm saját fordításban)
9. Ágoston, A szabad akaratról 3. 160-199., in: Szent Ágoston, A boldog életről; A szabad akaratról, 184-194.
10. Ágoston, Különböző kérdésekről Simplicianus ellen 1.2 (részlet – később küldöm saját fordításban)
11. Ágoston, A természetről és a kegyelemről 1,1.-1,16., in: „A természetről és a kegyelemről” 1,17-; in: *Szent Ágoston a kegyelemről és az eleve elrendelésről*, Budapest, L’Harmattan, 2015, 113-124.
12. Jeromos, 133. levél, in: Szent Jeromos, Levelek, Budapest, Szenszár, 2005, II. 379-392.

Ajánlott irodalom:

Referátum tárgyául választandó művek:

2. Fülöp Evangéliuma, in: *Csodás evangéliumok*, Bp., Telosz, 1996. 85-100, **ÉS**; Igazság evangéliuma, in: *Csodás evangéliumok*, Bp., Telosz, 1996. 101-110.
3. Lyoni Irenaeus, „Az emberi autonómiáról a gnosztikusok ellen”, in: Bugár I., Lautner P., *Sors és szabadság. - Az emberi autonómia problémája az antik filozófiában a Kr. utáni II. századig*, Budapest: Kairosz, 2006. 255-263. <https://www.dropbox.com/scl/fi/t9nf9ws8l4k6jp9kel41b/IRENAEUS-AH-IV-37-39-1.doc?dl=0&rlkey=iysde1fua8j24wcq9rsc9105a>
4. Nazianszoszi Gergely, A szép szeretete: Antológia Órigenész műveiből, Bugár M. I., Szabadság, szeretet, személy. Az ókeresztény teológia antropológiai vetülete, Budapest, Kairosz, 2013, 121-165.
5. Tertullianus, „Markión ellen”, I. könyv. In: Tertullianus művei, Budapest, Szent István Társulat, 1986. https://www.dropbox.com/sh/p4116hzm7etjvif/AACd_kAaeNNDxnHFQwqoVY2Ea?dl=0; vagy: Lactantius, *Isteni tanítások*, Budapest: Kairosz, 2012, 127-149. (II. könyv 8-10. fejezet) <https://www.dropbox.com/sh/gsz9pupgu97ioat/AACUQOnTHoqsiRqEcSMGdPzpa?dl=0>
6. Athanasziosz: Az Ige testté válásáról, in: Szent Athanasziosz művei, Budapest, 1991, 96-162.
7. Nemesziosz, Az ember természetéről, in: ; In: *Az isteni és az emberi természetről. Görög egyházatyák.* Budapest: Atlantisz, 29-44, 1994,II, 92-136.

8. Aranyszájú Szent János: Magyarázatok a Római levélhez, 10,1-3a in: Bugár M. I., Szabadság, szeretet, személy. Az ókeresztény teológia antropológiai vetülete, Budapest, Kairosz, 2013, 175-193.
9. Szent Ágoston, « A szabad akaratról», I. könyv, in: Szent Ágoston, *A boldog életről, A szabad akaratról*, Budapest, Európa Kiadó, 1989, 1997.
<https://www.dropbox.com/sh/fug3ck9qs4i6o7c/AACWHAei1VDqU69EBqSreyCfa?dl=0>; vagy: Kephalaia”, in: Simon Róbert - Simonné Pesthy Mónika (szerk.): *Máni és a fény vallása - A manicheizmus forrásai*, Budapest: Corvina, 2011. 118-173.
<https://www.dropbox.com/sh/ydksorwo74qs1tq/AACXHc0ZAHbGYEMKcqfRDC9Da?dl=0>
10. Szent Ágoston, „A szentek eleve elrendeléséről” 1.1-8.16. in: *Szent Ágoston a kegyelemről és az eleve elrendeléséről*, Budapest: L’Harmattan, 2015, 173-188.
<https://www.dropbox.com/scl/fi/3r1b6o1ld0omyi8xkpljz/goston-A-szentek-eleve-elrendel-s-r-l.docx?dl=0&rlkey=zfwmbenh6nmkmi7jcpmqk1rqdq> (Szebb formátumban letölthető a Szaktárson keresztül)
11. Augustinus, „A természetről és a kegyelemről” 1,17-; in: *Szent Ágoston a kegyelemről és az eleve elrendeléséről*, Budapest, L’Harmattan, 2015, 124-171.
12. Jeromos, Dialógus Pelagius és követői ellen, 1. k., in: Szent Jeromos, *Az igaz hit védelmében*, 796-852.

HT RSVS334 - Középkori magyar szentek etikája

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Békési Sándor Dr. Papp Anette kedd: 15:00-16:30	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavasz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzuson belül a hallgatók megismerkedhetnek a középkori szentek teológiai és etikai jelentőségével protestáns szemmel. Arra a kérdésre próbálunk választ keresni, hogy milyen gyakorlati haszonnal jár mai keresztyén életvitelünk reformálása, javítása szempontjából a középkori magyar szentek életútjának és gondolkodásának megismerése, elemzése.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
I. Alapozási rész: A szentek életének értelmezése				
1) A szentek életének jelentősége és protestáns vélekedések				
2) A szentek életének irodalmi forrásai				
3) Az akták, viták és legendák hermeneutikája				
4) A szentek története, személyi karaktere, bibliai megfelelésük, mai viszonyunk hozzájuk				
II. Különös rész: A középkori magyar szentek elemzése a fentiek alapján				
5) Szent István király				
6) Szent Imre herceg				
7) Szent László király				
8) Árpád-házi Szent Piroska				
9) Árpád-házi Szent Erzsébet				
10) Árpád-házi Szent Margit				
III. Dramaturgiai rész: A középkori magyar szentek az életvitelben és egy-egy animációs filmben				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A félév végén a hallgatók szóbeli beszámolót tartanak. Ennek első részében az alapozási részben tárgyalt tárgyszerű ismeretekről számolnak be a megadott irodalom és az előadás anyagának alapján. Második részben a hallgatók által kiválasztott középkori magyar szent alakját úgy mutatják be, hogy annak élete és gondolkodása a források konkrét szövege alapján milyen tanulsággal szolgálhat a gyülekezet lelki épülésére.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
I. Általános irodalom:				
• Szikszai György: <i>Mártírok oszlopa</i> . Budapest, 1996, Harmat, Koinónia				
• Békési Sándor: <i>Memoria sanctorum. A középkori magyar szentek emlékezete</i> . Sáropatak, 2021, Hernád Kiadó				

- Békési Sándor: *Egy legenda jelbeszéde. Maurus püspök által írt, Zoerard-András és Benedek remetéről szóló legenda teológiai értelmezése.* In Tóth Áron (szerk.): „És az oszlopok tetején liliumok formáltattak vala.” *Tanulmányok Bibó István 70. születésnapjára.* Budapest, 2011, CentrArt Egyesület, 37-44.
  - Schütz Antal (szerk.): *Szentek élete az év minden napjára. I-IV.* Budapest, 1932-1933, Szent István Társulat
  - Diós István (szerk.): *A szentek élete I-II.* Budapest, 1984, Szent István Társulat
  - Puskely Mária: „Virágos kert vala híres Pannónia...” *Példaképek a magyar múltból X-XVII. század.* Budapest, 1994, Ameko Kiadó
  - Puskely Mária: *A keresztény Európa szellemi gyökerei. Az öreg földrész hagiográfiája.* Budapest, 2004, Kairosz Kiadó,
  - Fülöp Zsuzsanna: *Szent magyaroknak tiszta lelkét nézzed! Magyar szentek és boldogok.* Budapest, 2019, Kairosz Kiadó,
- II. Különleges irodalom:**
- Szentpétery Imre (szerk.): *Scriptores rerum hungaricarum. I-II.* Budapest, 1937/1999, Akadémiai/ Nap Kiadó Bt.
  - *Képes krónika I-II.* Budapest, 1964, Magyar Helikon
  - *Szent István király kis legendája.* In *Árpád-kori legendák és intelmek.* Budapest, 1983, Szépirodalmi Könyvkiadó, 16-22.
  - *Szent István király nagy legendája.* In *i.m.* 23-33.
  - *Szent István legendája Hartvik püspöktől.* In *i.m.* 34-53.
  - *Szent István király intelmei Imre herceghez.* In *i.m.* 54-61.
  - *Szent Imre herceg legendája.* In *i.m.* 62-67.
  - *Szent László király legendája.* In *i.m.* 95-102.
  - *Szent Margit legendája.* In *i.m.* 110-180.
  - Deák Viktória Hedvig O.P.: *Árpád-házi Szent Margit és a domonkos hagiográfia. Garinus legendája nyomában.* Budapest, 2005, Kairosz Kiadó
  - *László király emlékezete.* Budapest, 1977, Magyar Helikon
  - *Magyarország virága. 13. századi források Árpád-házi Szent Erzsébet életéről.* Budapest, 2006, Szent István Társulat
  - Karthauzi névtelen: *Dicsőséges Szent Erzsébet asszonnak innepéről.* Budapest, 2000, Holnap Könyvkiadó
  - *Eirene élete – Vita Irenae.* In Moravcsik Gyula (szerk.): *Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai.* Budapest, 1988, Akadémiai Kiadó, 113-121.
  - *Költemény a Pantokrator-monostorról.* In *i.m.* 121-126.
  - Nikolaos Kallikles: *A császárné sírjára.* In *i.m.* 166-167.

HT RSVS335 - Az egyházi év

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Dr. Papp Anette hétfő: 15:00 vagy 15:30-as kezdés	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: előadás
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az egyházi év felépítésének és az egyes ünnepekhez illetve ünnepi időszakokhoz kapcsolódó énekanyag megismerése.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A félév során az egyházi év ünnepeinek sorrendjében röviden áttekintjük az ünnep kialakulásának történetét valamint az ünnephez kapcsolódó legfontosabb liturgikus tételeket, zsoltárokat és népekeket.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Egy választott ünnepnap bemutatása előadás formájában.				
Ajánlott irodalom:				
Pap Ferenc: Az egyházi év fogalma és értelmezése. <i>Porta Speciosa</i> 2014, 37–50.				

Pap Ferenc: *Az egyházi év*. Budapest (L Harmattan Könyvkiadó), 2017.
 Szénási Sándor: *Ünnepünk. A református egyházi év*. Kálvin Kiadó Bp., 1997
 Barsi Balázs: *A liturgikus év*. Egyházzenei Füzetek I/4. LFZF Egyházzene Tanszék - Magyar Egyházzei Társaság, Bp., 1995.
 Jánossy Lajos, Dr.: *Az egyházi év útmutatása*. Budapest, 1944.
 Parsch Pius Dr.: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata I.* - A karácsonyi ünnepkör. Bp., 1936.
 Parsch Pius Dr.: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata II.* - A húsvéti idő. Bp., 1936.
 Parsch Pius Dr.: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata III.* - A pünkösd utáni idő. Bp., 1936.
 Bierlitz, Karl-Heinrich: *Das Kirchenjahr*. Verlag C.H.Bech oHG München, 2014.
 Dobszay László: *A római mise énekrendje*. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 2001
 Hafenschner Károly: *Liturgika – A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Luther Kiadó, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke, Budapest, 2010.

HT GSVS110, HT ÉRTÉ154 – Lelkészes regények-regényes lelkészek

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Literáty Zoltán, Bölcsföldi András fogadóóra: csüt.14:00-16:00	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: gyakorlati jegy

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Cél: A hallgatók a szeminárium anyagát tartalmazó műveken keresztül ismerjék meg az irodalomban fellelhető lelkészekről szóló regényeket, s azok elemzésével alakítsák ki véleményüket, látásukat az adott témáról.

Tartalom: A hallgatók a szeminárium során kapjanak válaszokat arra, hogy az irodalom tükrében az írók bizonyos korokban hogyan ábrázolják a lelkészeket, milyen lelkészképek bontakoznak ki az adott regényekben, valamint „híres”, regényes életű lelkészek életművén megismerésén keresztül szerezzenek tapasztalatokat, lássanak követhető példákat majdnani szolgálatukra nézve.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A lelkészi munkát, családot, élethelyzetet középpontba állított regények elolvasása, megismerése. A kiválasztott regény részletes ismertetése és elemzése, előadás tartása.

A szeminárium anyaga két jól megkülönböztethető részre oszlik. Az egyik a lelkészekről, családokról szóló regények a magyar irodalom tárházából. A másik: klasszikus és híres XX. századi lelkészek életének és munkájának tanulmányozása, a róluk szóló könyvek műfaji besorolása, jellegzetességeinek kiemelése.

Lelkészekről szóló regények:

Makkai Sándor:	Holttenger
Móricz Zsigmond:	Fáklya
Móricz Zsigmond:	A galamb papné
Nyíró József:	Én népem
Rákosi Viktor:	Elnémult harangok
Sükös Pál:	A keskeny úton
Szabó Dezső:	Az elsodort falu
Szabó Magda:	A freskó
Visky András:	Kitelepítés

A különböző jellegű lelkészregények eltérő megközelítése, vizsgálata megadott szempontok alapján: a keletkezés körülményei, a kor, amiben íródtak, milyen egyház- és milyen társadalomképet tükröznek a művek? Milyen a lelkész, mint hivatását élő személy beállítása az adott művekben? Milyenek a körülmények, a társadalom felépítettsége, a szociológiai helyzet – különös tekintettel a családra. A lelkészek lelki motivációinak, érzelmi hullámvásainak, válságainak megfigyelése. A lelkészek kapcsolatai, munkatársi viszonyai, kötődésük a település embereihez, s ezeknek konfliktusai. A szeminárium tárgya a művek részletes elemzése, vizsgálata, következtetések levonása.

Életrajzi jellegű könyvek „regényes” sorsú lelkészek életéről:

Ablonczy Dániel:	Magasság, mélység...
Borzsák Enikő, Lilla:	Mindezideig megsegített minket az Úr, Borzsák Sándor élete
Gudor Lajos:	Napjaink számlálása
Hargita Árpád:	Tűzoszloppal jéghegyek között, Zimányi József életútja
Makkai Sándor:	Szolgálatom
Miklya Luzsányi Mónika:	Az igazak útján – Dobos Károly élete
Ravasz László:	Emlékezéseim
Soós Gézané Tüdős Ilona:	Mint a Jézus Krisztus jó vitéze (Soós Géza)
Szabó Imre:	Sírjanak a papok
Visky Ferenc:	Szerelme szorongat (Fogoly vagyok)
stb.	

Az életrajz jellegű, híres XX. századi lelkészekről szóló könyvek több műfajú megismerése. Köztünk találhatóak önéletréások, életük naplószerű feldolgozói, illetve mások által megírt életrajzi könyveinek megismerése, ismertetése és elemzése. A lelkészek életének, munkájának, munkásságának egyházra, gyülekezetekre gyakorolt hatásuk megismerése és elemzése. Lelki beállítottságaik, missziói szemléletük, motivációik vizsgálata. A műfajok megkülönböztetése, összehasonlítása, lényegük kiemelése, megismerése.

Évközi tanulmányi követelmények:

Az órákon való aktív részvétel, rendszeres olvasás, készülés, a kiválasztott könyvből szemináriumi előadás és referátum tartása (írott formában is).

Ajánlott irodalom:

A fenti regények és életrajzi jellegű könyvek ismerete, valamint az ezekhez kapcsolható irodalomtörténeti, teológiai könyvek használata.

HT GSVS201, HT ÉRTÉ417 - A tanítványozás útja: Kereszt-kérdések

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: nincs	
Tantárgy előadója: Györfly Eszter és Drs. Pataki András	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: szemináriumi aktivitás

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A **Kereszt-kérdések** az egyik legismertebb csoportos felnőtt missziós kurzus.

Célja bemutatni Jézust azoknak, akik még nem hallottak Róla.

A sorozatot (eredetileg **Christianity Explored**) R. Tice, B. Cooper és S. Shammas írták az 1990-es évek végén, a londoni All Souls gyülekezetben John Stott támogatásával. A *Kereszt-kérdések* tanfolyam jól használható arra is, hogy a benne szolgálók tudatos hitvalló, szolgáló keresztyénekké váljanak.

Komlósi Erzsébet 2007-re készítette el *Christianity Explored* fordítását. A sorozat ekkor kapta meg új nevét; így lett a hazai változatnak ez a magyarul jól hangzó és a tartalmat is megfelelően tükröző címe *Kereszt-kérdések*. A hazai megjelenést követően legalább 80 keresztyén közösségben tartottak ilyen sorozatot (kb. 10-12 gyülekezetben rendszeresen).

A leendő lelkészeknek hasznos egy ilyen evangelizációs kurzus ismerete: a gyülekezetépítésben és a misszióban.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A szeminárium résztvevői megismerkedhetnek a missziós kurzusok, kiemelten a *Kereszt-kérdések* tartalmával, módszertanával, alkalmazási lehetőségeivel. Ezen túl a szeminárium lehetőséget biztosít kipróbálni és megélni, hogy milyenek a *Kereszt-kérdések* alkalmak.

Évközi tanulmányi követelmények:

A szeminárium 10-szer 90 perc, ebből a hallgatók egyszer részt vesznek egy *Kereszt-kérdések* alkalmon egy fővárosi gyülekezetben.

Értékelés: a szemináriumi aktivitás alapján.

A szeminárium 6 főtől indul el.

Kötelező irodalom:

TICE, Rico–COOPER, Barry: *Kereszt-kérdések*, 2009.

TICE, Rico–COOPER, Barry–SAMMAS, Sam: *Kereszt-kérdések Csoportvezetői Kézikönyv*, 2014.

HT GSVS202, HT ÉRTÉ418 - Az üldözött keresztyének jelene és jövője

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: nincs	
Tantárgy előadója: Dr. Literáty Zoltán és meghívott előadók Csütörtök 17:00-18:30	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: reflexió készítése

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

„...akikre nem volt méltó a világ...”

Az üldözött keresztyének jelene és jövője

A szeminárium célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek az üldözött keresztyének jelen élethelyzetébe. A szemináriumon megismerjük az adott országok politikai-gazdasági-vallási adottságait, a keresztyénüldözés okait, az ott élő keresztyének mindennapjait és jövőbeli lehetőségeit. Ebben olyan meghívott előadók és vendégek lesznek segítségünkre, akik az adott országból származnak, azaz a keresztyénüldözés miatt menekültek (Pakisztán, Irán, Egyiptom), vagy éppen ott szolgálnak keresztyén küldetésükben (Burkina Faso, India, Nigéria – internetes kapcsolat segítségével), illetve olyan honfitársaink, akik az üldözött régióban segítik az üldözött testvéreinket. A meghívott előadók és vendégek személyes történeteiken keresztül a hallgatók lelki téren is mély benyomásokat szereznek a szeminárium során. Az ő Krisztusban való hitük és hűségük során a hallgatók lelki formálódása is része ennek a szemináriumi sorozatnak.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Meghívott előadók és vendégek:

Angila Candey (Pakisztán, menekült)

Azbej Tristan (Magyarország, Miniszterelnökség Üldözött Keresztyének Megsegítéséért és a [Hungary Helps Program](#) Megvalósításáért Felelős Államtitkárságának vezetője)

Ilboudo Zoewendtale Firmin (Burkina Faso, lelkipásztor)

Philip Muthunathan, Sánta Ágnes (India, misszionáriusok)

Prince Lawrence (Nigéria, lelkipásztor)

Remonda N. Rofaiel (Egyiptom, KRE HTK hallgató)

Sahar Rezaiean (Irán, menekült)

Sosheel Khokhar (Pakisztán, KRE HTK hallgató)

Open Doors (Üldözötteket segítő nemzetközi szervezet)

Évközi tanulmányi követelmények:

Részvétel az órákon, előzetes olvasmányok az adott országok és régiók kapcsán, reflexiók készítése.

HT GSVS199 - Spiritualitás a hittanórán - Mikrotanítási gyakorlat IKT ismeretekkel

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Szabóné Dr. László Lilla Dr. Siba Balázs hétfő délután	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: mikrotanítás
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A tantárgy célja, hogy egyrészt megvizsgáljuk, mit jelent és hogyan mutatkozik meg a keresztény lelkiség a mindennapokban, annak különböző vonatkozásaiban és területein, másrészt IKT eszközök felhasználásával vezetett mikrotanítások mentén a hallgatók fejlesszék tanári készségeiket a gyakorlatban.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Aktív részvétel a kontakt órákon. Mikrotanítás (kb. fél órában) az „Istennel a hétköznapokban” c. középiskolai modulfüzet egy-egy fejezete alapján IKT-s módszerek alkalmazásával.				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • A mindennapi élet néhány olyan területéről való ismeretszerzés és gondolkodás, amelyekkel ritkábban foglalkozik a keresztény teológia és lelkiség (étkezés és alvás, házimunka, ünnepek, egészség és betegség, viszonyunk szűkebb és tágabb környezetünkhöz, közéleti szerepvállalás) • Képesség arra, hogy összekötő kapcsolatot találjunk a Biblia, a teológia és a megélt hit (spiritualitás, lelkiség) között a mindennapok ezen területein • A mindennapok spiritualitása ápolásának gyakorlati formái; a hallgató képes ezekkel élni és ezeket gyülekezeti közösségében tanítani • IKT eszközök teológiai reflexióval történő használata tanítási/képzési helyzetekben 				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<p>„Istennel a hétköznapokban” c. középiskolai modulfüzet, RPI, 2023 (kézirat)</p> <p>Siba Balázs: Hétfőtől szombatig - Lelki rítusok és spiritualitás a mindennapokban, Budapest, Kálvin Kiadó, 2022.</p> <p>Harro van Brummelen: Istennel az osztályteremben - Keresztyén tanulási és tanítási módszerek, Budapest: ACSI, 1996.</p> <p>Tóth-Mózer Szilvia – Miskey Helga: Digitális eszközök integrálása az oktatásba. Jó gyakorlatokkal, tantárgyi példákkal, modern eszközlístával. ELTE, Budapest, 2019. (digitálisan az interneten fellelhető)</p> <p>Szászi Andrea: Útmutató a hittanoktatás digitális tanrendjéhez és digitális segédanyagok a katechézishez – tapasztalatok és összegzés. MRN, Budapest, 2020/2.</p>				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<p>Bergoglio, Jorg Mario (Ferenc pápa): Isten a városban (Korda Kiadó, 2014)</p> <p>Kavanaugh, John F.: Krisztus követése a fogyasztói társadalomban. A kulturális szembenállás lelkisége (Ursus Libris, 2003)</p> <p>Williams, Rowan: Tanítványként az úton. A keresztény élet esszenciájáról (Harmat, 2018)</p> <p>Nouwen, Henri és Gaffney, Walter: Időskor. Az élet beteljesedése (Ursus Libris, 2008)</p> <p>Abraham Kuyper: Kálvinizmus és modernitás, Koinónia Kiadó, 2001</p> <p>Brudereck, Christina: Gesegnete Mahlzeit. Tischgebete und Küchengeschichten aus aller Welt (SCM, 2016)</p> <p>Harrison Warren, Tish: Liturgy of the Ordinary: Sacred Practices in Everyday Life (Inter-Varsity Press, 2016)</p> <p>Waal, Esther de: Every Earthly Blessing. Celebrating a Spirituality of Creation (Servant Publications, 1991)</p> <p>Williams, Rowan: Holy Living. The Christian Tradition for Today (Bloomsbury, 2017)</p> <p>: A hit szerepe a mai társadalomban (Bencés Kiadó, 2014)</p>				

Evelyn Birge Vitz: A Continual Feast - A Cookbook to Celebrate the Joys of Family and Faith Throughout the Christian Year, 1991.

HT GSVS204, HT ÉRTÉ419 - A reziliencia (rugalmas lelki ellenállóképesség) útjain

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: nincs	
Tantárgy előadója: Dr. Szászi Andrea	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: A tanórák min. 85%-án való aktív részvétel és közreműködés a tréning feladatokban.

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Minden lelkipásztor és vallástanár elsődleges eszköze saját maga. Hasznosak a módszertanok és kiváló szakmai anyagokat olvashatunk, használhatunk, de saját magunkat is visszük minden szituációba. Éppen ezért a fontos a tudatos önismereti fejlődés és a személyiségünk formálódásának segítése. A szeminárium ebben kíván segítséget adni. A kurzus során a következő képességek fejlesztése történik tréning módszerekkel: önreflexiós képesség, problémamegoldó képesség, kommunikációs és kapcsolati képességek, és az erőforrások hatékony menedzselése. Cél, hogy a résztvevők tudatosan törekedjenek a saját rezilienciájuk fejlesztésére és a lelki immunrendszerük erősítésére.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A mindennapi életben gyakran érnek bennünket kihívások. Hogyan kezeljük ezeket? Hogyan tudunk jól bánni a stresszes helyzetekkel, megerősíteni a lelki immunrendszerünket és hatékonyan maradni? Többek között erről szól a reziliencia képessége. Ez egy olyan pszichológiai fogalom, amely arról szól, hogy az egyén a stresszhelyzeteket jól tudja kezelni, majd ezek után rugalmasan és eredményesen tér vissza a mindennapi hatékonyság állapotába. A pszichológiai tudományos kutatás alapján a reziliens emberek könnyebben tudnak a nehézségekkel megküzdeni, jobban tudnak alkalmazkodni a változásokhoz és jobban kezelik a mindennapos stresszhelyzeteket is.

A kurzus során az adott témákhoz illeszkedően többféle módszerrel dolgozunk. Ezek között lesz frontális előadás, önismereti gyakorlatok, kiscsoportos és páros kooperatív technikák, szövegelemzés és szituációs gyakorlatok.

Elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Személyes rezilienciában az erősségek és a fejlesztendő területek felismerése.
- Tudatos önreflexióra törekvés az egyes élethelyzetekben.
- A rögzült szemléletmóddal szemben a fejlődési szemléletmód alapvető jellemzőinek elsajátítása és a mindennapi életben való alkalmazása.
- Tudatos optimizmusra törekvés.
- Hatékony stresszkezelési technikák elsajátítása.
- Személyes erőforrások felismerése és ezek hatékony aktiválása.
- A problémahelyzetek felismerése és ezekben hatékony megoldások keresése.

Évközi tanulmányi követelmények:

A kurzus alkalmi tömbösítve, 3 napon kerülnek megtartásra. Az órák min 85%-án való aktív részvétel a kurzus teljesítésének feltétele.

Kötelező irodalom:

- Donders, Paul Ch. (2020), Reziliencia - Hogyan fejlesszük lelki ellenálló képességünket és előzzük meg a kiégést? Harmat Kiadó, Budapest.
- Dweck, Carol S. (2020), Szemléletváltás. A siker új pszichológiája. HVG Könyvek, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Bagdy Emőke, Buda László, Kádár Annamária, Pál Ferenc (2017) Fejben dől el? Kulcslyuk Kiadó, Budapest.
- Tapolyai Emőke (2020) Gondolatok elvitelre. A pszichológus tanácsai nemcsak karanténra. Harmat Kiadó, Budapest.

HT GSVS203, HT ÉRTÉ420 - Dr. Boross Géza prédikációinak digitalizálása

Tantárgy felelőse: Dr. Literáty Zoltán	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: nincs	
Tantárgy előadója: Dr. Literáty Zoltán	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Dr. Boross Géza református lelképásztor és teológiai professzor irodalmi hagyatékának feldolgozása, digitalizálása.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Dr. Boross Géza igehirdetői munkásságának megismerése				
Évközi tanulmányi követelmények:				
A tárgy teljesítési feltétele 25 db Dr. Boross Géza prédikáció korrektúrázása, melyek OCR programmal lettek digitalizálva (szövegfelismerő szkennelés doc file-ba). A korrektúrázás javarésze az eredeti dokumentummal való összehasonlítást jelenti és javítását annak, amit az OCR program helytelenül ismert fel. Kontakóra igény szerint kérhető, a munka egyéni módon végzendő.				

HT GSVS200 - Hátrányos helyzetű csoportokkal végzett szociális és közösségi munka

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: N:15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: A program a 12-dik szemeszterüket végző lelkész hallgatóknak nyitott	
Tantárgy előadója: Dr. Siba Balázs Sztójka Szabina 3 napos tanulmányút május 16-18.	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: VII.	Értékelés módszere: írásbeli házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tantárgy bevezetést nyújt a különböző roma/cigány közösségek között végzett missziói munka gyakorlatába. A rövid missziológiai bevezetés mellett a kurzus során betekintést és személyes élményt kapnak a hallgatók különböző cigány közösségek életébe, tapasztalati úton szerezhetnek ismeretet a szociális és társadalmi helyzetükről. Cél, hogy a hallgatók gyakorlati segítséget, ismeretet és eszközöket kapjanak a cigánysággal való találkozáshoz, a cigány közösségben végzett szolgálathoz.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Tereplátogatás: május 16. (kedd): 09:00 – Indulás 12:30 – Pécs, látogatás a Gandhi Gimnáziumban 16:00 – Látogatás a Szentlőrinc/Nagypeterdi gyülekezetben és beszélgetés Sümegi Péter lelkésszel, a Pécsi Református Gimnázium intézménylelkészével – Baranya program 19:30 beszélgetés a cigánymisszió és felzárkózás munkatársaival, baranyai lelkészekkel május 17. (szerda): 08:00 látogatás a Nagyharsányi Általános iskolába, beszélgetés az igazgatónővel Lázókné Pintér Orsolyával az iskola fejlődéséről, roma gyermekek helyzetéről, a Befogadó Nevelés programról és az inkluzív oktatásról, annak teológiai alapjairól és a családok bevonásáról 13:30 Kórosi Kazettás Templomlátogatás				

15:00 Látogatás a Sellyei Tanodába és Biztos Kezdet Házba, beszélgetés a lelkésszel, majd este gyülekezeti szolgálat és vacsora (esetleg családlátogatás)

május 18 (csütörtök):

09.00 Látogatás Alsószentmártonba – Szent Ferenc Cigány Plébánia

12.00 – Ebéd helyben, majd visszaindulás Budapestre

Missziológiai hangsúlyok és gyakorlati kihívások a baranyai szolgálatban.

A cigánymisszió lehetséges és szükséges együttműködése a szociális háló szereplőivel.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel, a kijelölt szakirodalom elolvasása és értelmezése és reflexiós dolgozat írása min. 3 oldal terjedelemben.

Kötelező irodalom:

MEGBÉKÉLÉS – EGÉSZSÉG – REMÉNYSÉG A Magyarországi Református Egyház cigányok közötti szolgálatának koncepciója – 2013.

Lesslie, Newbiggin: Evangélium a pluralista társadalomban. Harmat kiadó, Budapest, 2006. (A 9-12 fejezetek, 127. oldaltól a 183. oldalig.)

Dr. Wayne, L. Gordon: The Eight Components of Christian Community Development (kézirat 7 oldal)

Csepregi Botond–Landauer Attila: Beszélgetés Nagy Pál történésszel (1.–3.). In: reformatus.hu, 2012.

Források a Kárpát-medencei egyházak és a cigányság kapcsolatainak történetéhez. Kézirat, 2015.

Lukács Ágnes: Interjú Landauer Attilával. In: Gereben Ferenc–Lukács Ágnes (szerk.): Fogom a kezét, és együtt emelkedünk: Tanulmányok és interjúk a roma integrációról. Jezsuita Könyvek. 45–62., Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom:

Nagy Pál: Cigány csoportok és az együttélési modellek változásai a Kárpát-medencében a 15–20. században. Történelemtanárok (17.) Országos Konferenciája, 2007.

Szuhay Péter: A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája. Panoráma kiadó, Budapest, 1999. (A 11-től a 18. oldalig.)

Tálos Endre: A cigány és a beás nyelv Magyarországon. In.: Kovalcsik Katalin (szerk.): Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből. IFA–OM–ELTE. 317–324., Budapest.

Augustini Ab Hortis Sámuel: A magyarországi cigányok mai állapotáról, különös szokásairól és életmódjáról, valamint egyéb tulajdonságairól és körülményeiről. Györffy István Néprajzi Egyesület–Magyar Néprajzi Társaság–Szent István Egyetem, Budapest–Gödöllő, 2009.

Barthelemy, André: Cigányország útjain. Lämpás Kiadó, Abaliget, 1992.

Cigánymissziós Módszertani Füzetek I. Találkozások. Cigány Módszertani és kutatóközpont, 2014.

Demeter Zayzon Mária (szerk.): „Egy igaz történet részletekben...”: Cigány-magyar kapcsolatok határon innen és túl. Kőbányai Önkormányzat, Budapest, 1994.

Diósi Ágnes: Cigányút. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1988.

Diósi Ágnes: Szűz Mária zsebkendője. Kozmosz Könyvek, Budapest, 1990.

Diósi Ágnes: Szemtől szemben a magyarországi cigánysággal. Pont Kiadó, Budapest, 2002.

Forray R. Katalin (szerk.): Ciganológia – Romológia. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2000.

Gereben Ferenc–Lukács Ágnes (szerk.): Fogom a kezét, és együtt emelkedünk: Tanulmányok és interjúk a roma integrációról. Jezsuita Könyvek, Budapest, 2013.

Kemény István–Janky Béla–Lengyel Gabriella: A magyarországi cigányság 1971–2003. Gondolat kiadó, Budapest, 2004.

Kovalcsik Katalin (szerk.): Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből. IFA–OM–ELTE, Budapest, 2001.

Nagy Attila–Péterfi Rita (szerk.): A feladatra készülni kell: A cigányság kulturális beilleszkedése és a közkönyvtár. Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Budapest, 2004.

Nagy Attila–Péterfi Rita (szerk.): Hídszerepek: Cigány integrációs kérdések. Budapest, 2007.

Réger Zita: Utak a nyelvhez: Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány. Akadémia Kiadó, Budapest, 1990.

Szuhay Péter: A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája. Panoráma kiadó, Budapest, 1999.

Tóth Károly (szerk.): Örömhír cigányoknak is. Ökumenikus Tanulmányi Központ, Budapest, 2010.

HT RSVS327, HT ÉRTÉ544 – Egyháztörténeti források digitalizálása

Tantárgy felelőse: Földváryné dr. Kiss Réka	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: Ld. mintatanterv	
Tantárgy előadója: Dr. Lányi Gábor	Tárgy besorolása: KV/SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium célkitűzése ebben a félévben református közgyűjteményeinkben (Ráday Levéltár, Magyarországi Református Egyház Zsinatának Levéltára) található 19. század végi és 20. századi fotók digitalizálása egy későbbi nyilvános, internetes fotótár számára.

A résztvevők online formában tartják egymással a kapcsolatot, a vezető ajánlására így történik meg a feldolgozandó források kiválasztása. A résztvevő elsajátíthatja a fényképes forrás digitalizálásának szempontjait, digitális jegyzéket készít a digitalizált anyaghoz. Betekintést nyer a 19-20. század eddig nem nyilvános református egyházi életének, vezetőinek világába.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

konzultációs alkalmak egyedi megbeszélés alapján

Évközi tanulmányi követelmények:

a szeminárium vezetője által ajánlott dokumentumok digitalizálása, a digitalizált változatnak az eredetivel való egybevetése, jegyzék készítése.

HT ÉRTÉ384 – Ének készségfejlesztés 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Göbölösné Gaál Eszter	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: házi hangverseny a félév végén

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzuson részt vevő hallgatók vokális készségeinek fejlesztése.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az egyéni foglalkozások során a hallgatók személyre szabott tananyaggal és módszerekkel gyakorolhatják a tiszta intonációt, és válhatnak ezáltal magabiztosabbá az éneklésben.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel az órákon, a gyakorolt énekek szövegének ismerete.

HT ÉRTÉ504 – Ének készségfejlesztés 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Göbölösné Gaál Eszter	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: házi hangverseny a félév végén
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A kurzuson részt vevő hallgatók vokális készségeinek fejlesztése, nehezebb graduáltételek és a korabarokk szólóénekrepertoár megismerése.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A már biztosan éneklő hallgatók tovább fejleszthetik tudásukat a 17. századi egy- és kétszólamú egyházi koncertek (H. Schütz, J. H. Schein, G. Cima, L. Viadana művei) valamint kantikum antifónák, introitusok, prózák és nehezebb himnuszok éneklésével.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Aktív részvétel az órákon.				

HT ÉRTÉ415 – Kamarakórus – A reformáció első évtizedei

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Órarendi beosztás: kedd 17:00 vagy közös megbeszélés alapján más időpont	Előtanulmányi kötelezettségek:	
Tantárgy előadója: Göbölösné Gaál Eszter				
Előadók fogadóórái:	Kredit: 2	Meghirdetés féléve: tavaszi	Ajánlott félév:	Értékelés módja: gyakorlati jegy
Oktatás nyelve: magyar	Típusa: SZV			Értékelés módszere: házi hangverseny
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A reformációt követő évtizedek protestáns vokális egyházzenejének megismerése.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A félév során a hallgatók részesülhetnek az együtt zenélés örömeiben, megismerkedhetnek a reformációt követő időszak kórusirodalmával, a korabeli zenei műfajok az új igényeknek megfelelő átalakulásával, azzal, hogy milyen műveket írtak katolikus zeneszerzők az új szellemi irányzat ihletésére, kik voltak az első protestáns zeneszerzők és közreadók. A tanult műveket a kórus a Kar közös alkalmain és külső helyszíneken (pl.: a LFZE Egyházzene Tanszakának liturgiáin) adja elő.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Az órákon való aktív részvétel.				

HT ÉRTÉ400 – Társas ének 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Göbölösné Gaál Eszter	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: házi hangverseny a félév végén
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A kurzuson részt vevő hallgatók vokális készségeinek fejlesztése.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A kurzusra a hallgatók párban jelentkezhetnek, a félév során készségeiknek megfelelő kétszólamú korálfeldolgozásokat és kis egyházi koncerteket tanulnak.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Aktív részvétel az órákon, az énekelt anyag gyakorlása.				

HT ÉRTÉ416 – Társas ének 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Göbölösné Gaál Eszter	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: házi hangverseny a félév végén
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A kurzuson részt vevő hallgatók vokális készségeinek fejlesztése.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A kurzusra a hallgatók párban jelentkezhetnek, a félév során készségeiknek megfelelő kétszólamú korálfeldolgozásokat és kis egyházi koncerteket tanulnak.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Aktív részvétel az órákon, az énekelt anyag gyakorlása.				

HT ÉRTÉ013, 015, 017, 019, 021 – Egyházi zene 2, 4, 6, 8, 10

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 1 kredit	Előtanulmányi kötelezettség: -	
Tantárgy előadója: Vizi István	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Harmónium- ill. orgonajáték fejlesztése, énekeskönyvi énekeink hangszeres kíséretének megtanulása.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Egymásra épülő különböző nehézségű gyakorlatok és darabok elsajátítása, valamint korálkönyvi énekkíséret használata, később rögtönzése.				

Évközi tanulmányi követelmények:
A hangszeres órák közötti időben rendszeres gyakorlás, folyamatos felkészülés.
Kötelező és ajánlott irodalom:
Beharka Pál: Gyülekezeti harmónium- (orgona-)játék I–II. Református Korálkönyv Zalánfy Aladár: Az orgonajáték művészete Achtzig Choralvorspiele (Peters kiadás) Az orgonairodalom fellelhető darabjai kottás kiadásban

HT ÉRTÉ406 – Liturgikus hangszerjáték (elmélet) 2				
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Dosek Domokos	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
Órarendi beosztás: egyéni megbeszélés szerint			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: megajánlott jegy jelenlét és évközi felmérők alapján
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A hangszeres egyházzene szerepének és történetének megismerése az egyes felekezetek liturgiájában csoportos óra keretei között.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A liturgikus orgonarepertoár megismerése az orgonazene kezdeteitől napjainkig, az ezeknek keretet adó liturgikus körülmények megismerése, ezek összehasonlítása:				
<ul style="list-style-type: none"> • A 15-16. század liturgikus orgonarepertoárja • A 17. századi északnémet orgonakultúra • A 17. századi itáliai és délnémet repertoár • A 17. század francia orgonatradíciója • A 18. század közép-és északnémet orgonatradíciója • A 19. század repertoárja • 19-20. század, napjaink liturgikus orgonarepertoárja, távlatok megvitatása 				
Korok és régiók szerint eltérő minimálisan szükséges organológiai ismeretek elsajátítása				
<ul style="list-style-type: none"> • A repertoár bevezetéseinek része, 1-2 tereplátogatás, zeneesztétikai átalakulások 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Jelképes évközi szintfelmérők.				
Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok és ajánlott irodalom:				
imslp.org (kottás zenehallgatás) Klotz, Hans: Az orgonáról (fordította és kiegészítette: Gergely Ferenc), Zeneműkiadó, Budapest, 1975. Trajtler Gábor: Orgonaismeret, jegyzet evangélikusok oktatására. Sepsy Károly: Orgonaismeret, (az „Egyházzenei vezérfonal” I. részében) kiadja a Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1969. Beharka Pál: Gyülekezeti orgonajáték, Magyarországi Baptista Egyház Kiadása, 1980. Magyarországi korálkönyvek előszavai				

HT ÉRTÉ407 – Liturgikus hangszerjáték (gyakorlat) 2

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: Billentyűk és kotta minimális ismerete	
Tantárgy előadója: Dosek Domokos	Tárgy besorolása: SZV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
Órarendi beosztás: egyéni megbeszélés szerint			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: a hallgató aktuális tudásszintjén
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Egyházunk gyakorlatának megfelelő énekkísérési készségek elsajátítása a hallgató jelenlegi tudásszintje szerint egyéni órákon.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A gyülekezeti énekkíséret gyakorlatának elsajátítása, az ehhez tartozó zeneelmélet megismerése, gyakorlati alkalmazása, mely saját harmonizációban csúcsosodhat ki. A tanulmányok célját, kifutását a hallgató aktuális tudásszintjének figyelembevételével határozom meg egyéni elbírálás szerint. A kurzusnak nem célja a be- és kivonulási darabok repertoárjának elsajátítása, kizárólag az énekkíséret gyakorlata.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Hallgatóként eltérő.				
Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok és ajánlott irodalom:				
Beharka Pál: Gyülekezeti harmóniumjáték Korálkönyv 1959. Genfi zsoltárok harmonizálása és Bach koráljai (A harmonizációt saját jegyzetből kívánom tanítani)				

HT LSVL025 – Német egyházi szaknyelv 1.

Tantárgy felelőse: Szelényi Judit	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: Ld. Mintatanterv!	
Tantárgy előadója: Szelényi Judit	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar, német	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: Folyamatos a tanórákon, szóbeli prezentáció, 1 zárthelyi, két fordítási feladat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A négy félévre tervezett „Német egyházi szaknyelv ” tantárgy első része az egyházi szaknyelv alapjainak lerakását célozza. A tankönyvi anyag lehetővé teszi az egyházi, gyülekezeti élet, az istentiszteleti rend, az ünnepek, valamint az egyházi iskolák sajátosságainak megismerését német nyelvterületen. Ehhez civilizációs ismereteket is nyújt. Megvalósítandó a kiválasztott bibliai történetek értő olvasása, valamint az egyházi sajtó és a kommentárok nyelvezetével való ismerkedés a fordítási feladatok révén.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Az olvasott- és hallott szöveg értése (ez utóbbi fejlesztését segíti a tankönyv hanganyaga), a fordítási készség alapjainak lerakása, mely bizonyos nyelvtani ismereteket feltételez. A beszédkészség fejlesztése. A hallgató legyen képes középhaladó szinten lévő szövegeket önálló olvasás során vagy hanganyagként is megérteni, esetenként lefordítani, a megadott témákkal kapcsolatos beszélgetésekben részt venni.				
1. Lektion 1. Vorstellung, Einführung in die Weltreligionen,				

2. Das Vaterunser, Morgen-, Abend- und Tischgebete
3. Lektion 2. Die Eröffnungsveranstaltung
4. Vom Schätzesammeln, die wahren Werte
5. Lektion 3. Länder, Religionen, ausführlichere Vorstellung der Familie
6. Vom verlorenen Schaf
7. Lektion 4. Biblische Geschichten, Übersetzung, Vergleich mit anderen Übersetzungen,
8. Lektion 5. Wiederholung des Gelernten durch Teilsimulation
9. Lektion 6. Geburtstagsfeier
10. Jesu Geburt
11. Weihnachtsgeschichte - Übersetzung
12. Lektion 7. Feste im ganzen Jahr
13. Feste – Biblische Geschichte
14. Wiederholung, Abschlusstest

Évközi tanulmányi követelmények:

Folyamatos készülés (hétről – hétre)
 Szóbeli prezentációk az adott témában
 Fordítási feladatok egyházi szaklapból vagy kommentárból
 1 zárthelyi

Kötelező irodalom:

Kötelező tankönyv és munkafüzet: Szilágyi – Thiering: *Der verborgene Schatz*, KRE, Budapest 2005.
 Hangkazetta és videó az adott tankönyvhöz

Ajánlott irodalom:

Német nyelvű Biblia olvasása
 Egyházi lapok (pl. Kirchenzeitung) vagy kommentár olvasása

HT LSVL027 – Német egyházi szaknyelv 3.

Tantárgy felelőse: Szelényi Judit	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: Ld. Mintatanterv!	
Tantárgy előadója: Szelényi Judit	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar, német	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: Folyamatos a tanórákon, szóbeli prezentáció, 1 zárthelyi, két fordítási feladat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A négy félévre tervezett „Német egyházi szaknyelv” tantárgy harmadik része az egyházi szaknyelvi ismeretek bővítését és elmélyítését célozza. A tankönyvi anyag lehetővé teszi az egyházi, gyülekezeti élet, az istentiszteleti rend, az ünnepek, valamint az egyházi iskolák sajátosságainak megismerését német nyelvterületen. Ehhez civilizációs ismereteket is nyújt. Megvalósítandó a kiválasztott bibliai történetek értő olvasása, valamint az egyházi sajtó és a kommentárok nyelvezetével való ismerkedés a fordítási feladatok révén.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az olvasott- és hallott szöveg értése (ez utóbbi fejlesztését segíti a tankönyv hanganyaga), a fordítási készség, a nyelvtani ismeretek és a beszéd-készség továbbfejlesztése. A hallgató legyen képes közép-haladó szinten lévő

szövegeket önálló olvasás során vagy hanganyagként is megérteni, esetenként lefordítani, a megadott témákkal kapcsolatban önállóan is kifejezni a véleményét.

1. Wiederholung der Zehn Gebote und der schon gelernten Gebete, Das Glaubensbekenntnis
2. Lektion 1. Die Abreise, Reisevorbereitungen, Reiseziele
3. Lektion 2. Die Arbeit und der Alltag eines Pfarrers / Priesters
4. Das Eisenbahngleichnis – Die Auslegung des Kästner Gedichtes
5. Lektion 3. Gottesdienst am Sonntag
6. Übersetzung: Unterschiede und Gemeinsamkeiten Evangelisch – Katholisch
7. Lektion 4. Die Kirchengemeinde, ökumenische Gebetswoche
8. Die Aufgaben der christlichen Erziehung
9. Übersetzung: Die vier Evangelien – Was man wissen sollte
10. Lektion 5. Kirchenbaukunst – Die Beschreibung meiner Kirche
11. Die Beschreibung unserer Gemeinde
12. Jesus Christus: wahrer Gott und wahrer Mensch
13. Wiederholung des Fachwortschatzes
14. Abschlusstest

Évközi tanulmányi követelmények:

Folyamatos készülés (hétről – hétre)
Szóbeli prezentációk az adott témában
Fordítási feladatok egyházi szaklapból vagy kommentárból
1 zárthelyi

Kötelező irodalom:

Szilágyi – Thiering: *Der verborgene Schatz*, KRE, Budapest 2005.
Hangkazetta és videó az adott tankönyvhöz

Ajánlott irodalom:

Német nyelvű Biblia olvasása
Egyházi lapok (pl. Kirchenzeitung) vagy kommentár olvasása

HT LSVL014 – Angol egyházi szaknyelv 1.

Tantárgy felelőse: Szelényi Judit	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: Ld. Mintatanterv!	
Tantárgy előadója: Mile András	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar, angol	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: Folyamatos a tanórákon, szóbeli prezentáció, 2 zh., két fordítási feladat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A négy félévre tervezett „Angol egyházi szaknyelv 1” tantárgy első része az egyházi szaknyelv alapjainak lerakását célozza meg. A felhasznált anyag lehetővé teszi a keresztény iratok, valamint azok kronológiájának megismerését (The Christian Documents – a suggested chronology); különös hangsúlyt fektetve a négy evangéliumra. (The Gospels: Are they true? Are they reliable? Why are there four?) Ehhez civilizációs ismereteket is nyújt (Life in the time of Jesus). Jézus életének és tanításának bemutatása a négy evangélista és Pál apostol szerint (Different pictures of Jesus according to Matthew, Mark, Luke, John and Paul). Megvalósítandó a bibliai történetek értő olvasása, valamint az egyházi sajtó és a kommentárok nyelvzetével való ismerkedés a fordítási feladatok révén.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az olvasott- és hallott szöveg értése (ez utóbbi fejlesztését segíti a tankönyv hanganyaga), a fordítási készség alapjainak lerakása, mely bizonyos nyelvtani anyag önálló feldolgozását vagy ismétlését is feltételezi, a beszéd-készség aktivizálása az olvasmányok megbeszélése és a prezentációk során. A hallgató legyen képes középfeladati szinten lévő szövegeket önálló olvasás során vagy hanganyagként is megérteni, esetenként lefordítani, a megadott témákról önállóan beszélni.

1. Introduction. The English Bible (RSV, NIV, NKJV, GNB, etc.) and How to Use it
2. The Ten Commandments, The Lord's Prayer
3. The Synoptic Gospels
4. Sunday Morning Service / Mass; A church leaflet.
5. Jesus: His Life and Teaching
6. Jesus' Teaching in Parables.
7. Test-paper 1.
8. Conflict with the Authorities, Jesus on Trial
9. The Crucifixion: Why Did Jesus Die? Historical Details
10. Jesus' Resurrection and Ascension
11. The Picture of Jesus in Matthew, Mark and Luke
12. John's Reflective Picture of Jesus
13. Paul's Cosmic Picture of Jesus
14. Test-paper 2.

Évközi tanulmányi követelmények:

Folyamatos készülés (hétről – hétre)
Szóbeli prezentációk az adott témában
2 fordítási feladat egyházi szaklapból vagy kommentárból
2 zárthelyi

Kötelező irodalom:

Ábrahám K., és Egey E., (2001): *Learn from me* KGRE, Bp.
Hangkazetta és videó az adott tankönyvhöz

Ajánlott irodalom:

Angol nyelvű Biblia olvasása (RSV, NIV, NKJV, GNB, stb.)
Egyházi lapok (pl. Life and Work) vagy kommentár olvasása

HT LSVL032 – Angol egyházi szaknyelv 3.

Tantárgy felelőse: Szelényi Judit	Féléves óraszám: N:30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: Ld. Mintatanterv!	
Tantárgy előadója: Mile András	Tárgy besorolása: KV	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar, angol	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere: Folyamatos a tanórákon, szóbeli prezentáció, 2 zh., két fordítási feladat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A négy félévre tervezett „Angol egyházi szaknyelv” tantárgy harmadik része a keresztény egyház kialakulásával, terjedésével, hitvallásával, tanaival, valamint a vallásgyakorlás mikéntjével foglalkozik és kitér az egyes felekezetek közötti különbségekre is.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az olvasott- és hallott szöveg értése (ez utóbbi fejlesztését segíti a tankönyv hanganyaga), a fordítási készség alapjainak lerakása, mely bizonyos nyelvtani anyag önálló feldolgozását vagy ismétlését is feltételezi, a beszéd-készség aktivizálása az olvasmányok megbeszélése és a prezentációk során. A hallgató legyen képes középfeladók szinten lévő szövegeket önálló olvasás során vagy hanganyagként is megérteni, esetenként lefordítani, a megadott témákról önállóan beszélni.(900)

1. The Early Christian Church – Its Beliefs and Teaching
2. The Spreading Christian Church – Its Development
3. The Reformation; Further Divisions
4. Buildings for Worship
5. Leaders of the Church
6. Today's Christian Church – Its Beliefs and Teaching
7. Test-paper 1.
8. The Trinity: The Three-in-One God
9. Holy Communion: The Last Supper and Modern Communion Services
10. Rites of Passage, Symbols, Sacraments
11. Christian Festivals, The Church's Year
12. Using the Bible in Christian Life and Worship
13. The Ecumenical Movement and the World Council of Churches
14. Test-paper

Évközi tanulmányi követelmények:

Folyamatos készülés (hétről – hétre)
Szóbeli prezentációk az adott témában
2 fordítási feladat egyházi szaklapból vagy kommentárból
Két zárthelyi

Kötelező irodalom:

Ábrahám K., és Egey E., (2001): *Learn from me* KGRE, Bp.
Hangkazetta és videó az adott tankönyvhöz

Ajánlott irodalom:

Angol nyelvű Biblia olvasása (RSV, NIV, NKJV, GNB, stb.)
Egyházi lapok (pl. Life and Work) vagy kommentár olvasása